

Binnenstad
Arnhem

20 april 2021

Grip op beweging

Het Herstelplan versneld
Arnhem als place to meet

Verbinding ~ verrijking ~ vergroening ~ versterking

Binnenstad Arnhem

Binnenstad
Arnhem

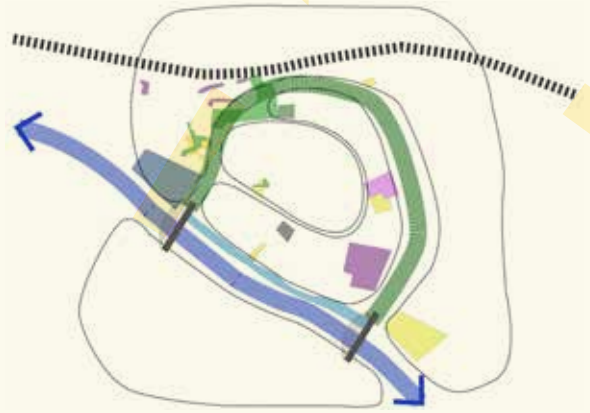

Inspiratieplaat van Buro Harro ter slechting van de barrière tussen binnenstad & Spijkertwarter/Modetwarter.

Verbinding ~ verrijking ~ vergroening ~ versterking

Aanpak Arnhem

In 2033 heeft Arnhem 800 jaar stadsrechten.

Een hoogtepunt waar je niet vroeg genoeg naartoe kan werken.

Er is werk aan de winkel. Hoe versterken we de Arnhemse binnenstad, vergroten we de levendigheid en stimuleren we bezoek?

Dit Herstelplan is de bundeling van plannen, acties en ideeën. Het is versneld omdat de coronapandemie de urgentie nog pregnanter maakt om de structurele ontwikkelingen het hoofd te bieden die al gaande waren. Denk aan verschuiving van aankopen naar internet en kleinere winkelcentra.

We willen vaart maken. In 2023, als Arnhem 790 jaar stadsrechten heeft, moeten al veel van deze doeleinden bereikt zijn. Maar we formuleren ook een visie voor de lange termijn waarmee we in 2028, als de stad Arnhem 795 jaren telt, al een heel eind gevorderd willen en zullen zijn. Opdat we in 2033 echt groot feest kunnen vieren.

Gemeente en Platform Binnenstad Arnhem werken al jaren gezamenlijk aan de versterking van de Arnhemse binnenstad. De lijn is helder: hoe wordt onze stad een *place to meet* in plaats van vooral een *place to buy*? De Arnhemse kernwaarden groen, creatief en vrij wil je veel meer terugzien en proeven in de Arnhemse binnenstad.

Alles beweegt in onze binnenstad: de consument kiest andere koopkanalen, winkelketens bezinnen zich op hun strategie, in voorheen solide winkelstraten vallen gaten, huuropbrengsten dalen dramatisch. Het Herstelplan probeert grip op deze bewegingen te bieden, zonder dat we

de pretentie hebben dat we hier en nu dé oplossing hebben. Maar wel vanuit een doordachte visie, in samenwerking met ondernemers, bewoners, mensen die in de binnenstad werken, cultuur, vastgoedeigenaren en gemeente. Flexibiliteit, kansen grijpen waar die zich voor doen en een pro-actieve houding zijn nu en in de toekomst meer dan ooit essentieel. In die zin blijft dit plan in beweging en vraagt de uitvoering een flexibele en wendbare organisatie. Bovendien is het noodzakelijk om ook te toetsen aan de bezoekers. Wat vinden zij? Stemmen zij met hun voeten door in groten getale de binnenstad te bezoeken? Indien niet dan moeten we bijstellen.

Platform Binnenstad Arnhem verenigt alle belanghebbenden in de binnenstad: winkeliers, horeca, kantoren, andere ondernemers, vastgoedeigenaren, culturele instellingen, gemeente en natuurlijk bewoners. Het is indrukwekkend hoeveel er al in gang is gezet in onze stad, daar zijn veel andere steden best jaloers op.

Anticyclisch investeren is het motto van de gemeente in de strijd tegen de economische en sociale gevolgen van de pandemie. Dat is al volop bezig. Met particulieren of de gemeente als ontwikkelaar.

Gastvrij Arnhem.

Een greep uit de plannen en voornemens:

Een greep uit de plannen en voornemens:

1. Vernieuwing Museum Arnhem (gemeente)
2. Opwaarderen Blauwe Golven en ontwikkeling Centrum West (gemeente)
3. Aanpak Rijnkade (Waterschap), bouw Kadehuis (projectontwikkelaar)
4. Ontwikkeling Lauwersgrachtalliantie, theater plus huisvesting Oostpool & Introdans (gemeente)
5. Gedeeltelijke transformatie Bestuurskwartier (projectontwikkelaars, overheid)
6. Vernieuwing Gele Rijdersplein (gemeente)
7. Aanpak Willemsplein (gemeente)
8. Ontwikkeling Cobercoterrein en meer (ontwikkelaar)
9. Ontwikkeling Stadsblokken en Meinerswijk (projectontwikkelaar)
10. Klimaatbestendig maken en vergroenen binnenstad (gemeente)
11. Knooppunten voor openbaar vervoer en fietsers (gemeente)
12. Snelfietsroutes vanuit de regio naar de Arnhemse binnenstad (gemeente)
13. Afronding Arnhem Centraal (projectontwikkelaars)
14. Coehoorng gebied (projectontwikkelaars, CPO)

Gezicht vanaf de Rijn op de binnenstad. De ring van parels om de binnenstad, waaronder Stadsblokken op de zuidelijke Rijnsoever, maakt Arnhem bijzonder.

In het ondernemingsplan en het bijbehorende uitvoeringsplan van PBA zijn de afgelopen jaren lijnen uitgezet om de binnenstad te versterken en zijn grote stappen gemaakt: op het gebied van samenwerking, marketing, aankleding, evenementen et cetera.

Dit Herstelplan is dan ook niet een geheel nieuw plan. Het brengt overzicht en samenhang in bestaande plannen, wijst op kansen die nog onvoldoende benut worden en dreigende lacunes. En zeker: het somt ook een aantal creatieve ideeën op van Arnhemse partijen die nadere uitwerking verdienen.

We zijn al aan de slag in de binnenstad en gaan versnellen waar het moet en kan. Liever gisteren dan vandaag.

Niet zelden is tegen relatief geringe kosten nu al verbetering mogelijk. Daarnaast zijn er ook voorstellen voor investeringen die een langere adem vragen en een enorme verbetering van Arnhem als *place to meet* tot stand brengen. PBA en zijn stakeholders trekken samen op met de gemeente om die op de langjarige investeringsagenda te krijgen.

Dit plan dient tevens als onderlegger voor een aangepaste binnenstadsvisie. Mooi zou zijn als we daarin ook voor de langere termijn, te denken valt aan een periode van tien jaar, een richting formuleren. Ervaringen in Den Haag leren dat een dergelijke visie houvast biedt voor bijvoorbeeld investeerders, die altijd verder kijken dan volgend jaar. Zo creëren we helderheid en focus.

De hoofdlijnen van de Aanpak Arnhem in het Herstelplan zijn de volgende:

- Gastvrijheid als onderscheidende factor met hulp van uitstraling, groen, creativiteit, ondernemerschap et cetera. Budgetten zijn er al: voor groen en klimaatadaptie in de binnenstad bijvoorbeeld. Dat biedt mogelijkheden om snel te handelen. Omdat PBA en bewoners zijn aangesloten, is draagvlak vlot te realiseren.
- Begeleid compacter maken van het kernwinkelgebied en voorkomen dat daar gaten vallen.
- Versterken van de aantrekkelijkheid van Arnhem als stad om te bezoeken:
 - door de ring van parels rondom de binnenstad meer te benadrukken en in samenhang met de binnenstad te presenteren.
 - door de eigenheid van de kwartieren van de binnenstad plus Mode- en Spijkerkwartier meer naar voren te laten komen.
 - door verborgen kwaliteiten extra naar voren te halen, denk aan de oorlogsgeschiedenis en de creatieve en innovatieve sector.
- Goede, aantrekkelijke en heldere verbindingen tussen de 'parels' en de binnenstad zelf. Dat geldt ook voor de schakels met de plekken waarvoor nu al investeringsbesluiten zijn genomen.

In de komende hoofdstukken passeren de belangrijkste versnellingsacties die vanuit het Herstelplan noodzakelijk zijn. Per hoofdstuk komt een domein uit het Herstelplan aan bod. Per domein presenteren we de belangrijkste acties en geven tevens een aantal suggesties voor projecten. Al deze plannen hebben tot doel om de binnenstad aantrekkelijker, spannender en bruisender te maken. De meeste projecten 'scoren' niet alleen op het domein waarbij ze zijn ondergebracht, maar ook op andere punten. In hoofdstuk VII

hebben we de noodzakelijke investeringen en uitgaven op een rij gezet en de wijze waarop we een en ander kunnen organiseren.

We beginnen met twee hoofdstukken waarin we, voor sommigen wellicht ten overvloede, weergeven waarom de situatie urgent is en waarom actie nu geboden is. Tevens doen we voorstellen voor twee onderzoeken die ons meer inzicht kunnen geven in wat er nu in de Arnhemse binnenstad gebeurt.

Inhoud:

I Niet afwachten

Place to meet
Landmarks

pagina 8
pagina 10
pagina 12

II Dynamiek binnenstad

Winkelketens in beweging
Wonen neemt fors toe

pagina 13
pagina 13
pagina 14

III Beleving (binnen)stad

A. Culturele Mijl
B. Terrassenbeleid
C. Herinrichting Korenmarkt
D. Verhaal oorlogsgeschiedenis en dé brug versterken
E. Rode lopers: binnenstad naar Modekwartier & Spijkerkwartier
F. Rode lopers: museum naar binnenstad
G. Leisurfonds
H. Arnhem fietsstad

pagina 17
pagina 18
pagina 19
pagina 20
pagina 21
pagina 22
pagina 25
pagina 27
pagina 28

IV Transformatie

A. Innovatieplantsoen Gele Rijdersplein
B. Lauwersgrachtalliantie

pagina 30
pagina 31
pagina 32

V Ondernemerschap & organisatiekracht

A. Kwartierenplan
B. OMARMEN
C. BIZ vastgoedeigenaren binnenstad
D. Tip: Verduurzamen vastgoed

pagina 34
pagina 34
pagina 36
pagina 37
pagina 38

VI Innovatie

A. Logistieke HUB Arnhem
B. Energie Transitie Lab
C. Challenge
D. Smart retail
E. Smart city

pagina 39
pagina 39
pagina 40
pagina 40
pagina 40
pagina 41

VII Financiën, organisatie & communicatie

A. Organisatie
B. Communicatie
C. Financieel overzicht

pagina 42
pagina 42
pagina 43
pagina 44

Colofon

pagina 48

Hoofdstuk I:

Niet afwachten

De wereld om ons heen wervelt. De veranderingen in koopgedrag lijken structureel te zijn: meer via internet, meer in eigen buurt, dorp of stadje, minder in de grote binnensteden.

Dan is het zaak om het hoofd koel te houden en een wenkend perspectief te bieden. Het Herstelplan van het Platform Binnenstad Arnhem wil daaraan bijdragen: met concrete acties nu en investeringsplannen voor de nabije toekomst en met heldere keuzes op basis van een gedragen visie.

Urgentie

Afwachten tot het vanzelf overgaat is geen optie. Deskundigen voorspellen dat de leegstand in steden wel eens naar 40 procent zou kunnen stijgen. Zo'n vaart zal het in Arnhem gelukkig niet lopen. De meest recente cijfers van Locatus, uit februari 2021, laten zelfs een lichte afname van de leegstand zien. Vermoedelijk vooral doordat het V&D-pand weer in zijn geheel is ingevuld.

Ontwikkeling leegstand winkelverkoopoppervlakte
Centrum Arnhem, m2

Ontwikkeling leegstand winkelverkoopoppervlakte
Centrum Arnhem, m2

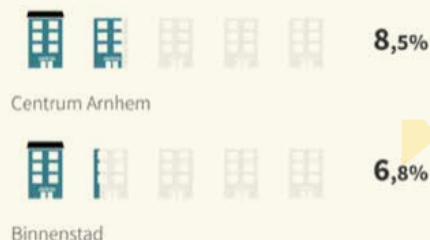
Bron: Locatus | 2019, 2021

Bron: Locatus | 2019, 2021

Leegstand verkooppunten

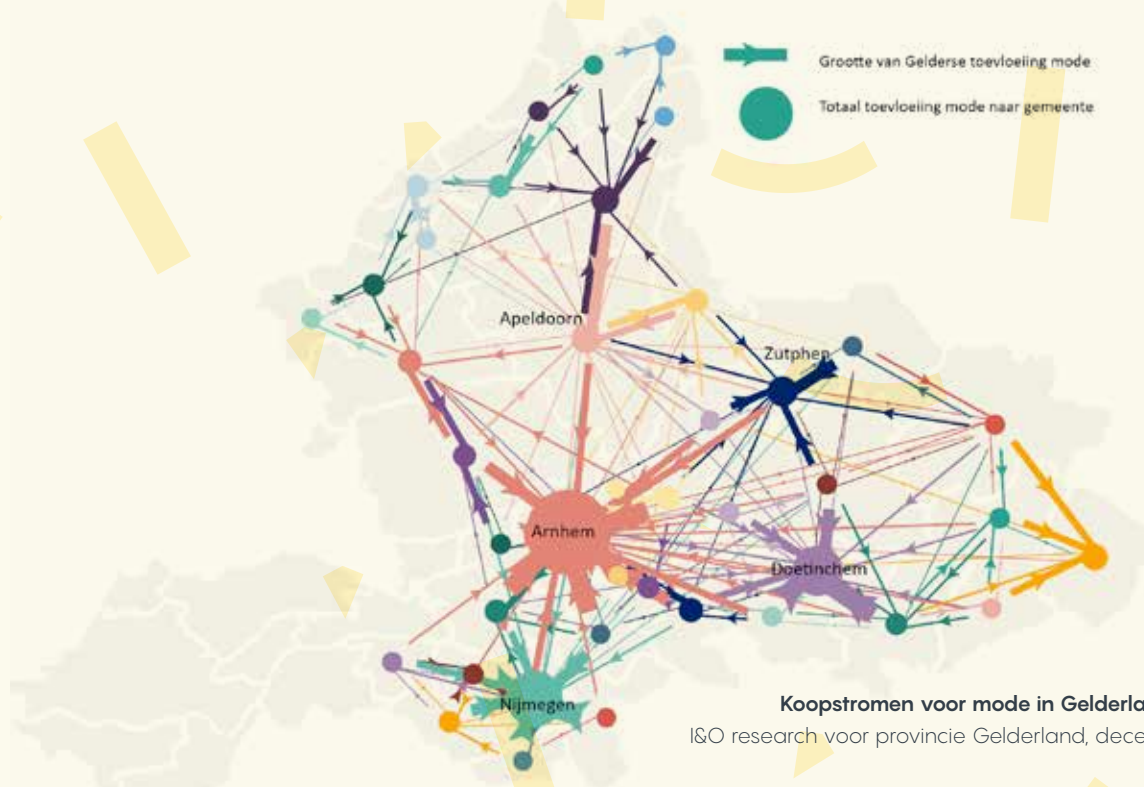
Aandeel leegstand winkelverkoopoppervlakte

Recente cijfers: de leegstand in de Arnhemse binnenstad is licht afgenomen. De leegstand is wel groter dan in vergelijkbare steden.

Locatus, februari 2021

Koopstromen mode-aankopen binnen de provincie

Koopstromen voor mode in Gelderland in 2019.
I&O research voor provincie Gelderland, december 2020

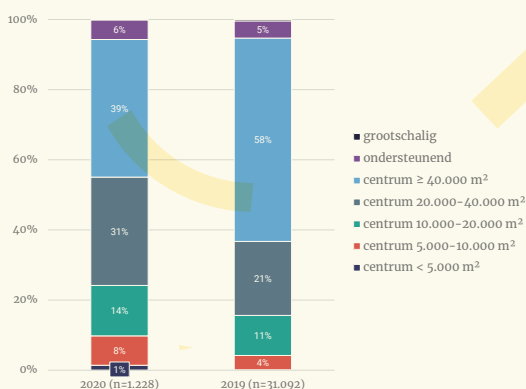
Arnhem is in Gelderland nog steeds de meest aantrekkelijke winkelstad, zo blijkt uit cijfers van 2019. Voor mode ga je naar de Gelderse hoofdstad met zijn ruime en bijzondere aanbod van (lokale) conceptstores, brandstores en high end-ketens. Maar de coronacrisis leidt tot ingrijpende en structurele verschuivingen, zo blijkt uit onderzoek van I&O Research uit december 2020. Mensen kopen niet alleen vaker online maar blijven ook meer in hun eigen buurt. Lokale winkels in kleinere winkelcentra trokken relatief meer klanten dan de grote steden Arnhem en Nijmegen.

Bevindingen peiling koopgedrag (2)

Verschuivingen van 'marktaandeel' (mode) per type winkelgebied:

- Fors minder modeaankopen in **grote centrumgebieden** (vanaf 40.000 m²)
- Verschuiving komt deels ten goede van **middelgrote centrumgebieden** (20.000-40.000 m²).
- Bij **overige non-foodbranches** is sprake van eenzelfde verschuiving (m.u.v. doe-het-zelfartikelen)

Verdeling van modeaankopen op fysieke aankooplocaties naar type winkelgebied
Waar kocht u de laatste keer mode?

Verschuiving van het marktaandeel mode eind 2020.

Lichtblauw staat voor de grote steden, donkerblauw voor de kleinere centra.

I&O research voor provincie Gelderland, dec 2020.

Binnenstad Arnhem

Deze gegevens illustreren eens te meer dat Arnhem zich ondanks zijn intrinsieke kracht als winkelstad niet kan onttrekken aan het effect van de coronapandemie. Vooral de modesector is hiervoor gevoelig. Publiekstrekkingen verhuizen binnen het winkelgebied, krimpen in of gaan helemaal weg. Corona versnelt ontwikkelingen die al eerder zijn ingezet: verschuiving van de verkoop naar internet en kleinere winkelgebieden (al zijn er deskundigen die verwachten dat de consument zeker zal terugkeren naar de grotere steden), meer leegstand, huuropbrengsten die onder druk staan. Te vrezen valt dat de effecten van de crisis nog beperkt zichtbaar zijn door de lock down en de steunmaatregelen uit Den Haag. Het winkel- en horeca-aanbod in de Arnhemse binnenstad is jaren alleen maar gegroeid. Om levenslustig en vitaal te blijven is begeleide krimp en transformatie noodzakelijk. Daarvoor kunnen we niet zonder sturing en kaders van het stadsbestuur.

Advies: sturing stadsbestuur

Voordat corona uitbrak huldigde het stadsbestuur het standpunt dat 'de markt zijn werk moest kunnen doen' in de Arnhemse binnenstad. Deskundigen zijn het erover eens dat de huidige omstandigheden actieve sturing vragen van het stadsbestuur. De gemeente kan en moet de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt benutten om tot een verantwoorde aanpak in de binnenstad te komen:

1. Vastklikken van winkel- of horecabestemming voor de begane grond in het kernwinkelgebied.
2. Benoemen van transformatiegebieden waar de winkel/horecabestemming geleidelijk mag verdwijnen. Ondersteunen van (kleine) vastgoedeigenaren bij noodzakelijke transformaties.
3. Geen nieuwe winkelontwikkelingen in de binnenstad toestaan buiten het kernwinkelgebied.
4. Sturen op toevoegen van kwalitatief goede horeca met name in het licht van gezondheid, diversiteit, klantbelang, complementariteit winkels en bedrijfsvoering.

Met deze kaders in het bestemmingsplan is het vervolgens zaak om de intrinsieke kracht van Arnhem te versterken en verder uit te bouwen. Platform Binnenstad Arnhem heeft in het Herstelplan voor het Arnhemse kloppend hart vier lijnen uitgezet. Het Herstelplan richt zich enerzijds op de maatregelen en interventies die de economische impact van het virus op de binnenstad van Arnhem trachten te minimaliseren. Daarvoor heeft PBA in nauwe afstemming met de stakeholders een aantal crisismaatregelen genomen. Anderzijds moeten we de reeds ingezette transformatie van *Place to be* naar *Place to Meet* versnellen om de veranderende omstandigheden te benutten en onze binnenstad aantrekkelijk en bruisend te houden.

Place to meet

Maar eerst over de *place to meet* die Arnhem graag wil zijn.

Wat is dat eigenlijk?

Een plek waar je graag wil zijn, waar je verrast, geprikkeld & verwend wordt, waar leven is, waar je mensen tegenkomt, waar het veilig is en aangenaam vertoeven, waar je mooie verhalen hoort. Met interessante dwaalroutes, verkoelend groen, fonteinen en de (verlengde) beek, gezelligheid op straat, leisure, kunst.

Doel is dat Arnhemmers en mensen uit de omgeving vaker naar de stad komen. Daarvoor is versterking van het onderscheidend vermogen ten opzichte van dorpen en steden in de naaste omgeving nodig. Om ook bezoekers van verder weg langer hier te houden en vaker terug te laten

Elly Lamakerplantsoen in Klarendal: *a place to meet*.

keren willen we het rijke aanbod van de stad, in alle opzichten, uitdragen: met het onderscheidende winkelaanbod, de historie en het culturele en creatieve aanbod: Van 'Dagjesstad' naar 'Week-endstad'.

Arnhem heeft een prachtige binnenstad met schitterende iconen: kerken als Eusebius, Wallburgis, Waalse en Koepelkerk; andere monumenten als Presickhaeffs Huys, Sabelspoort, St. Petersgasthuis; diamantjes uit de negentiende en twintigste eeuw — Musis Sacrum, het voormalige hoofdpostkantoor, Huis der Provincie, stadhuis. En jonge aanwinsten als centraal station, Rozet en de nieuwe vleugel van het Provinciehuis.

Niet te onderschatten is de onderscheidende kwaliteit van de parels onmiddellijk om de binnenstad heen. Dat hebben tal van andere steden in veel mindere mate: het spectaculair gelegen Museum Arnhem, Sonsbeek — het grootste stadspark van Nederland, het Modekwartier met zijn unieke, ambachtelijke winkels waar je koopt bij de maker, het Spijkerkwartier met zijn speciaalzaken. Over enkele jaren komen daar nieuwe bijzondere

stadswijken bij: op de plek van de melkfabriek en aan de overkant van de Rijn in Stadsblokken en verderop in uitwaardenpark Meinerswijk.

Verbinding met de pareling rond de binnenstad is essentieel. In lijn met bovenstaande visie zijn inmiddels ook Spijkerkwartier en Modekwartier verbonden met de binnenstad en het Kwartierenplan.

Nog een ring verder vinden we publiekstrekkingen als Nederlands Openluchtmuseum, Burgers' Zoo, Gelredome, sfeervolle hotels in het groen en de Veluwe die vele duizenden mensen naar deze regio halen. Deze verbinding kan niet genoeg benadrukt worden. En laten we eindelijk duidelijk maken dat museum Kröller-Müller op de Veluwe bij Arnhem ligt.

Daarmee biedt Arnhem een fantastisch, divers pakket voor bezoekers dat we nog veel meer moeten uitdragen.

Dit document beschrijft de stad vanuit de gebruikers, bezoekers of bewoners. Of zij de stad ervaren als een place to meet hangt van verschillende factoren af:

1. De aankomst en het vertrek, per auto, OV, fiets of te voet. Hoe komen bezoekers aan, voelen ze zich welkom, is duidelijk waar ze moeten zijn, is het gemakkelijk om de stad uit te komen?
2. De kwaliteit van de openbare ruimte. Voelt het prettig aan, is het groen en aangenaam voor het oog? Is er koelte te vinden in de zomer?
3. De kwaliteit van het aanbod. Dat gaat over winkels, horeca, activiteiten, cultuur, verrassende (historische) plekken, groene oases.
4. De verbinding met andere interessante gebieden. Wij hebben Rode Lopers benoemd:
 - naar het vernieuwde Museum Arnhem via de Blauwe Golven
 - naar het vernieuwde Museum Arnhem via de Utrechtsestraat
 - de route binnenstad-Lauwersgrachtalliantie-Lauwerspark-Spijkerkwartier
 - de route binnenstad-Modekwartier/Steenstraat via Velperplein
 ook belangrijk: de verbinding met de Rijn en Stadsblokken aan de overkant.

Landmarks

Iedere stad heeft zijn iconen. Landmarks waarbij mensen van elders meteen weten: ja dit is... New York (Vrijheidsbeeld), Berlijn (Brandenburger Tor), Londen (Big Ben), Parijs (Eiffeltoren). Arnhem heeft er tenminste één die internationaal bekend is: de fameuze 'Brug te ver'. Nationaal zijn de Eusebius en Gelredome ook herkenningspunten, al zijn die meer voor de fijnproever. Ook het Feestaardvarken is in korte tijd zo'n landmark geworden. Het Feestaardvarken is een tijdelijk kunstwerk, waaraan de grondeigenaar meewerkte. Het werk van Florentijn Hofman is een cadeau van Burgers' Zoo bij haar honderdjarig bestaan. Het is een prachtig voorbeeld van hoe we samen werken aan een

aantrekkelijke binnenstad. Het Feestvarken is toe aan groot onderhoud. Overwogen wordt om het te verplaatsen naar een andere plek.

Daarmee zou wel de magie van de huidige plek verloren gaan: een voorheen verlept deel van de binnenstad waar Rozet verrees met duizenden jeugdige bezoekers per jaar die dolgraag op deze roze reuzeknuffel klimmen. De spontaan ontstane binnenplaats waarnaar Theater aan de Rijn en Galerie De Groen zich gericht hebben, heeft kwaliteit en verdient behoud.

Laten we in ieder geval ons belangrijkste landmark, de historische brug, nog meer onder de aandacht brengen. In hoofdstuk IV suggesties.

Hoofdstuk II:

Dynamiek binnenstad

Twee ontwikkelingen vragen spoedig nader onderzoek. In onze binnenstad is veel dynamiek. De grote winkelketens maken de strategische afweging waar en hoe ze zich willen vestigen.

Wat betekent dat voor het Arnhemse winkelaanbod en met name de hoofdwinkelas? De tweede ontwikkeling is de forse groei van het aantal inwoners van de binnenstad in de afgelopen decennia en de verwachte toename in de komende jaren. Welke behoeften hebben deze nieuwe binnenstedelingen en wat betekent dat voor de voorzieningen en de inrichting van de binnenstad?

Winkelketens in beweging

Winkelbedrijven in de binnenstad zijn in beweging. Ze bezinnen zich op hun verkoopstrategie en -kanalen. Verkoop dient zoveel mogelijk op de begane grond en hooguit een verdieping extra plaats te vinden. Dat betekent dat de traditionele warenhuizen met drie of vier verkoopverdiepingen minder gewenst zijn. Wat gebeurt er als deze ketens hun huidige plek in de binnenstad verlaten of laten krimpen? De Arnhemse hoofdas Roggestraat-Ketelstraat-Vijzelstraat trekt veel passanten.

H&M heeft het plan om te verhuizen naar het Musiskwartier en krijgt een front aan het Land van de Markt. Trekkers als The Sting, ZARA en Cool Blue zitten daar al. Wordt deze plek met de komst van H&M het nieuwe zwaartepunt van het winkelaanbod in de binnenstad? Wat gebeurt er met Primark en HEMA? Beide denken na over hun verkoopstrategie. Blijven ze in de huidige omvang in Arnhem? Willen ze naar een andere plek in de binnenstad?

Wat betekent zo'n ontwikkeling voor de rest van de hoofdas en de meest eigen Arnhemse winkelstraten die verderop aftakken: Koningstraat, Bakkerstraat, 7 straatjes en Weverstraat?

Een ontwikkeling die mogelijke kansen biedt is de tendens dat (kleding)winkels hun assortiment verkleinen. Een belangrijke keten als Score heeft het aantal merken dat het aanbiedt met

De Vijzelstraat, gezien vanaf de HEMA.

meer dan de helft verminderd. Dat gebeurt ook in andere ketens. Hierdoor verliezen merken verkoopkanalen. Superdry heeft om die reden onlangs een brandstore in Arnhem gevestigd. Zullen er meer volgen?

Hoe bewegen bezoekers zich door de binnenstad en wat is het effect van verschuivingen van publieksmagneten? De eerste indicaties van het eind 2020 geplaatste meetsysteem geven aan dat de belangrijkste aanvoer richting hoofdas komt vanuit de Roggestraat. Daarnaast lijkt Rozet, wellicht versterkt door de vestiging van Albert Heijn aldaar, een autonome trekker voor publiek richting Kortestraat en Rijnstraat.

Onderzoeksvoorstel Winkels in beweging:

Onderzoek vastgoedbehoefte winkelbedrijven in de binnenstad en effect op bezoekersbewegingen. Start per ommegaande. De volgende vragen komen aan bod:

1. Welke zijn de publiekstrekkers in de binnenstad? NB: naast populaire winkels is dat bijvoorbeeld ook Rozet.
2. Aan welk type vastgoed hebben de winkelketens in Arnhem behoefte?
3. Op welke gegevens sturen winkelketens bij hun keuze van hun locatie?
4. Welke beweging maken brandstores in Arnhem. Blijven ze? Komen er brandstores bij?
5. Wat is het effect van krimpen/verhuizen/vertrekken publiekstrekkers op de aantallen en bewegingen van bezoekers in de binnenstad?

Een externe partij gaat het onderzoek doen.

Daarnaast organiseert PBA drie gesprekken om behoeften, ervaringen en waarnemingen van aanbieders in de binnenstad te verzamelen. De wethouder van Economische Zaken luistert mee. De drie partijen: grootwinkelbedrijf/ketenzaken; horeca; conceptstores (=unieke Arnhemse zaken).

Trekker: PBA; stakeholders: VECA, CCA, OKA, Gemeente, CNA

Wonen neemt fors toe

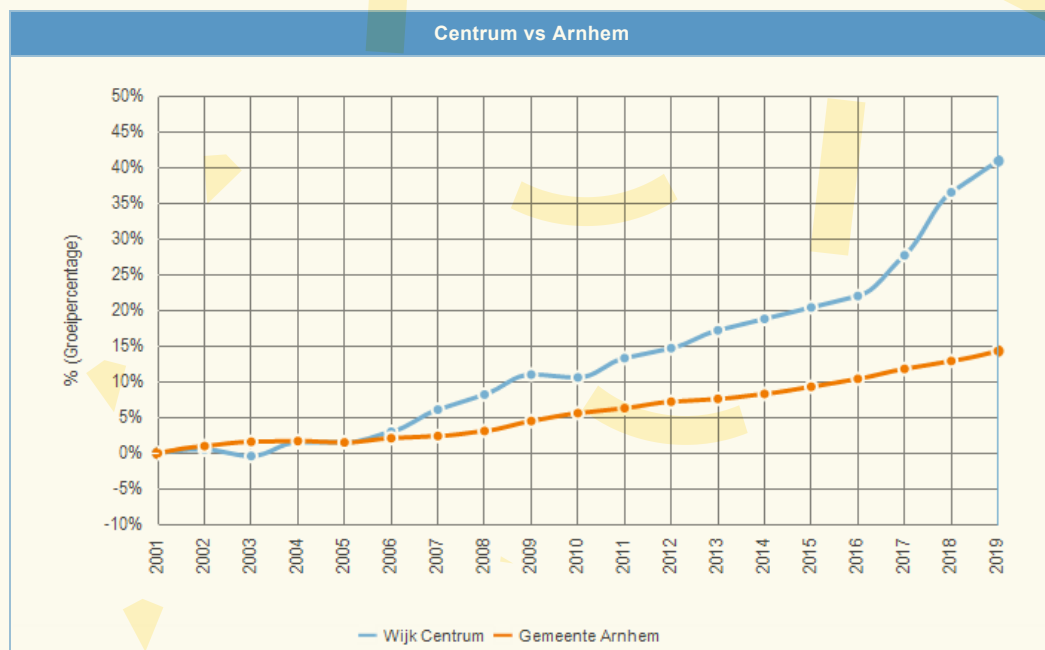
Het aandeel wonen in het centrum neemt al jaren fors toe. De toename is bijna drie keer groter dan in de stad als geheel. En dat blijft zo. Begin 2021 wonen er bijna 6500 mensen in het centrum, tegen ruim 4600 in 2001. De Arnhemse binnenstad speelt een belangrijke rol bij het vervullen van de bouwopgave van 16.000 woningen die Arnhem in het kader van de woondeal op zich genomen heeft. Extra woningen zijn bijvoorbeeld opgenomen in de herontwikkeling van het Bestuurskwartier.

Hoeveel woningen er in de binnenstad bijkomen, dan wel hoeveel de binnenstad er kan hebben, is nog niet bekend. De dalende huuropbrengsten van winkelpanden hebben als gunstig bijeffect dat eigenaren in de binnenstad werk maken van wonen boven winkels. Ter illustratie: aan de hoofdwinkelas in Arnhem is recent een pand verhuurd voor de helft van de oorspronkelijke huurprijs. Op een locatie als deze gaat het dan om vele tienduizenden euro's per jaar. Als de huur van een winkelruimte krimpt, loont het om de verdiepingen daarboven geschikt te maken voor bewoning.

De toename van het aantal binnenstadbewoners roept de vraag op welke voorzieningen voor hen noodzakelijk zijn. De bevolking van de binnenstad is gemiddeld veel jonger dan de Arnhemse

bevolking als geheel. Ruim de helft is 18 tot 35 jaar oud, twee keer zoveel als het Arnhemse gemiddelde. Driekwart woont alleen. We zien dat deze jongere generaties veel meer buitenshuis doen. Twee tot drie keer per dag buiten de deur eten of bestellen is voor hen veel gebruikelijker dan bij de oudere generaties. De woning is voor hen vooral een plek om te slapen. Werken, eten, chillen, vrienden treffen etcetera doen ze in hun voortuin: de binnenstad. Daarnaast is er een toenemende groep mensen die de binnenstad ook zeer frequent gebruikt en ambassadeurs (kunnen) zijn van de geneugten die Arnhem te bieden heeft: de bevolking van de kantoren in de binnenstad. Ondanks de transformatie van kantoorpanden naar woningen in en aan de rand van de binnenstad is de kantoorpopulatie fors. Haar belang mag niet onderschat worden: deze mensen wandelen, lunchen, doen boodschappen en borrelen in de binnenstad. Ze hebben wat te besteden. Wellicht gaan ze er ook sporten of cultuur bezoeken. Deze populatie zal waarschijnlijk toenemen, kijk naar de ontwikkeling van de verdiepingen van het voormalige V&D-pand tot kantoor. Kenners verwachten dat de vraag naar kantoorruimte op loopafstand van het station zal stijgen.

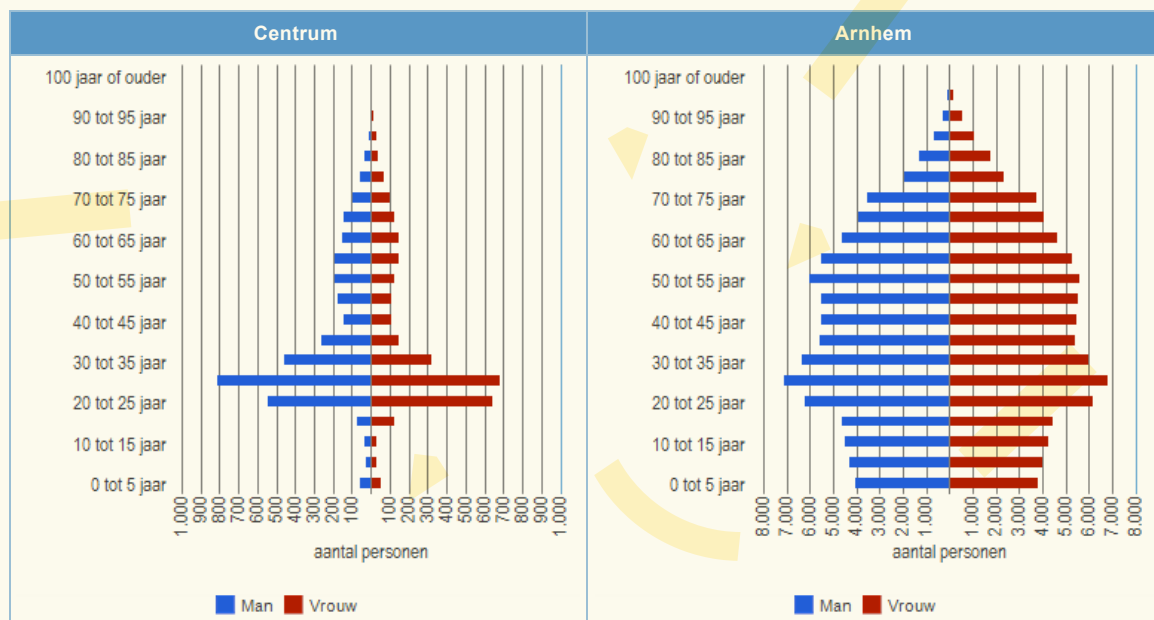
Bevolkingsgroei, percentage ten opzichte van 2001

Toename van het aantal bewoners van de Arnhemse binnenstad in de afgelopen twintig jaar.

Gemeente Arnhem, wijkcijfers.

Leeftijdspiramide; 2021

Meer dan de helft van de bewoners van de binnenstad is jonger dan 35.

Gemeente Arnhem, wijkcijfers.

Jongere generaties eten niet alleen 's avonds buiten de deur, zoals hier op het terras van Zafvino.

Wat hebben bewoners en mensen die in de binnenstad werken nodig? Dat gaat van medische voorzieningen, sport en leisure tot behoefte aan groen en wellicht betere bereikbaarheid. Een groot deel van het winkelhart is 's avonds verlaten en roept soms onveilige gevoelens op. Ook dat verdient aandacht.

Tenslotte is een gebalanceerd woningaanbod noodzakelijk: woningen voor starters, tweeverdieners, sociale woningbouw, duurdere woningen.

Advies: onderzoeksvorstel Bewoners binnenstad:

Onderzoek naar aantal bewoners in het centrum, start dit jaar:

1. Wat is de verwachte toename van het aantal bewoners van de binnenstad?
2. Waar is toevoeging van woningen te verwachten?
3. Wat betekent de groei van het aantal inwoners voor de inrichting van de binnenstad (groen, veiligheid, toegankelijkheid etc.)?
4. Welke voorzieningen heeft de binnenstad nodig om deze mensen te kunnen accommoderen?
5. Wat is de economische spin-off van deze nieuwe bewoners in de binnenstad (eten, drinken et cetera)?

Trekker: gemeente; stakeholders: VECA, CCA, OKA, CNA, bewoners 6811, PBA

Hoofdstuk III:

Beleving (binnen)stad

Hoe maken wij van een bezoek aan Arnhem een gebeurtenis waaraan bezoekers met plezier terugdenken? Wij willen dat zij mooie verhalen vertellen over hun belevenissen hier.

Hoe zorgen wij daarvoor? In ieder geval door de verhalen aan te reiken in woord en daad. De customer journey is letterlijk de route van een potentiële klant van oriëntatie tot voorbij de aankoop. Voordat een klant een product koopt of dienst afneemt zijn er al veel contactmomenten geweest. Momenten die de zintuigen (zien, horen, ruiken, voelen, proeven) prikkelen.

Onderdeel van de klantreis is natuurlijk ook: hoe komt hij aan op de plek waar hij zich verder wil oriënteren of wil gaan kopen? Wat kom je tegen in Arnhem als je als bezoeker de binnenstad wil bezoeken? Dan gaat het onder andere over parkeren, OV-haltes, fietsenstallingen, een

aangenaam ogende omgeving, heldere routes naar waar je wil zijn, verrassende plekken, bijzondere winkels of andere functies.

Hoe we de stad verrassend en spannend kunnen maken, weten we heel goed. Niet alleen PBA is daar heel het jaar door mee bezig. Vanuit de creatieve sector hebben we in de afgelopen jaren veel mooie tijdelijke initiatieven gezien die doorsnee plekken bijzonder maakten. En sommigen beklijven.

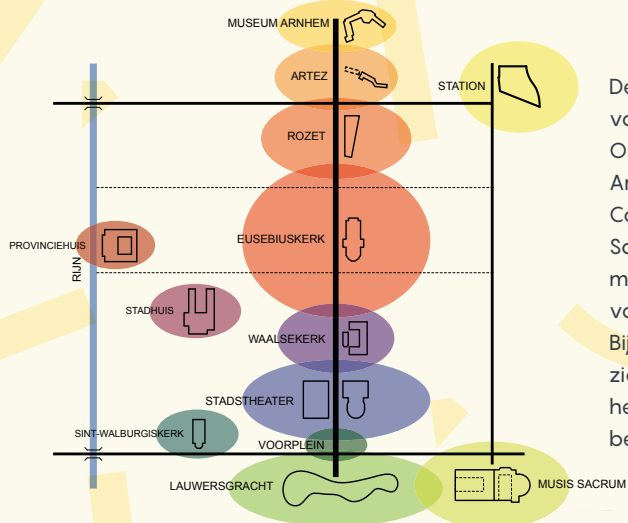
We weten hoe het moet, maar vooral tijdelijk. Er is dus nog veel te winnen. In dit hoofdstuk suggesties voor de meest noodzakelijke verbeteringen.

Tal van originele ingrepen fleurden Arnhem op in de afgelopen jaren. Voor even of langere tijd. Met de klok mee vanaf links: Coehoornpark, voormalige Tape Bar aan de Hommelstraat, opening INNOVATE op het Gele Riddersplein, Eric de Noorman aan de gevels, Roofgarden.

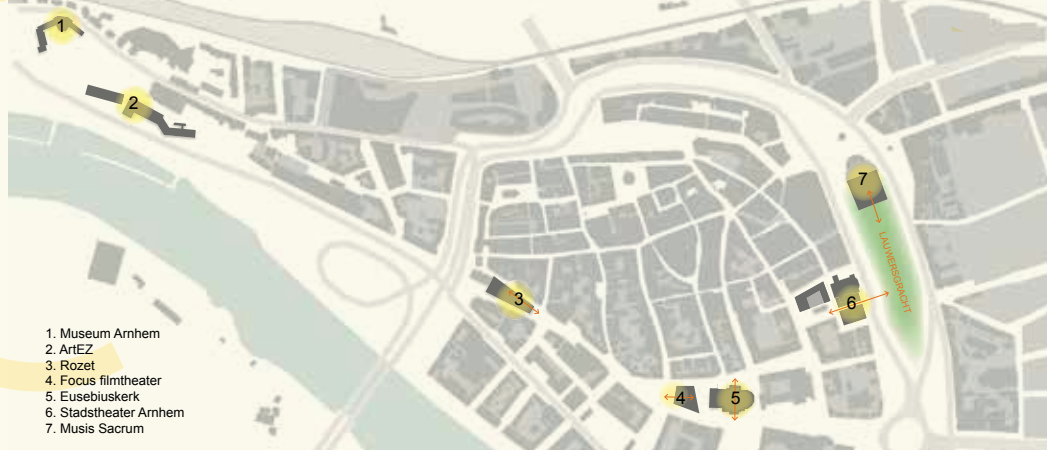

A. Culturele Mijl

De Culturele Mijl in Arnhem loopt van west naar oost vanaf het straks prachtig vernieuwde Museum Arnhem. Onderweg rijgt zij cultuurparels aan: kunstacademie ArteZ, concertzaal Luxor, Rozet, Theater aan de Rijn, Collectie De Groen, Eusebiuskerk, Muis Sacrum en Schouwburg Arnhem. Onze culturele panden staan er meistens fraai bij en zijn interessant om te bekijken vanuit historisch en of architectonisch perspectief. Bij een *place to meet* hoort cultuur die voelbaar en zichtbaar is. Laten we de bezoekers en bewoners helpen om deze mijl veel beter te beleven. Om te beginnen door de Culturele Mijl te laden met kunst.

2.10 Cultureel Arnhem

1. Museum Arnhem
2. ArtEZ
3. Rozet
4. Focus filmtheater
5. Eusebiuskerk
6. Stadstheater Arnhem
7. Muis Sacrum

Taken PBA:

1. Muurschilderingen op nu nog saai plekken in de binnenstad, bij voorkeur met CO₂-absorberende verf.
→ samen met CNA
2. Wandelroute creëren vanaf het Centraal Station naar museum, museumpark, ArtEZ, Blauwe Golven, Rijnkade, Filmhuis, kerk, Stadstheater en dan langs de singels (Muis, Luxor) met een lusje Sonsbeek terug naar het station.
3. Met CNA plan maken voor versterking van de route met permanente expositieplekken op locaties met (toe te voegen) groen en zitgelegenheid, in het centrum. Beeldenexpo Museum Arnhem permanent in de binnenstad met andere gebruikers.

Advies aan gemeente:

4. Kunstwerken plaatsen langs de Culturele Mijl. Bijvoorbeeld de Rijnkade bij het toekomstige Kadehuis, het plein voor Focus.

B. Terrassenbeleid

Uit: Lonkend perspectief Korenmarkt, deze notitie is nog in concept en heeft nog geen bestuurlijke status.

Beleving hangt onder andere af van groen, gezelligheid en heldere routes. In juni 2020 heeft de burgemeester van Arnhem de terrassennota vastgesteld. De eerste stap is om de regels daadwerkelijk toe te passen. In het nieuwe beleid is uitstraling een belangrijke component. Nu komt het te vaak voor dat horecazaken die niet open zijn hun terras opgestapeld voor het pand hebben staan. Dat oogt niet alleen rommelig, het stoot bezoekers af en is oncollegiaal tegenover ondernemers die wel open zijn. Dat geldt voor de hele binnenstad. Zowel op de Korenmarkt als de Jansplaats kunnen we nu nadere afspraken maken. Deze pleinen moeten kwaliteit uitstralen. Dat is

nu niet zo. Ze ogen rommelig. Het publiek moet zich een weg banen door de her en der opgestelde tafeltjes en stoelen. Schaduwrijk groen is schaars. Omdat de vraag naar terrasruimte het aanbod overstijgt, zal er herverdeeld worden. De gemeente werkt met de stakeholders aan een nieuwe verdeling. In gemeentelijke notities is al een en ander vastgelegd. Daarnaast hebben ondernemers van de Korenmarkt samen met ambtenaren nagedacht over de toekomst. In 'Lonkend perspectief Korenmarkt' staan die gedachten verwoord, maar er is nog geen bestuurlijke uitspraak over gedaan. PBA hoopt dat deze notitie draagvlak krijgt en wil daar graag bij helpen.

Advies gemeente:

1. Terrassennota toepassen.

Taak PBA:

2. In samenwerking met de gemeente een nieuwe terrasindeling invoeren op de Korenmarkt en de Jansplaats. 'Lonkend perspectief Korenmarkt' verder brengen als visie voor de Korenmarkt. Op de Jansplaats tot een nieuwe indeling komen. In overleg met de Arnhemse afdeling van KHN.

C. Herinrichting Korenmarkt

De Korenmarkt is in een binnenstad die tijdens en na de Tweede Wereldoorlog veel is veranderd een van de weinige plekken met een redelijk gaaf bewaard historisch stadsbeeld. Een groot deel van de historische negentiende- en vroeg twintigste-eeuwse bebouwing is nog redelijk intact.

Het plein oogt nu rommelig door de staat van de gevels, de terrassen, (gebrek aan) verlichting en groen, (te veel) reclame, grote gesloten serres die de aandacht van de historische panden afleiden. De omzet moet vooral gemaakt worden in de (late) avond en nacht van het weekeinde.

Bovendien is er leegstand aan de westzijde van het plein en sommige panden boven cafés dichtgeplankt.

De Korenmarkt was ooit een van de eerste en mooiste uitgaanspleinen van Nederland. Die allure kan het terugveroveren. De verbouwing van de Korenbeurs op het plein tot een hoogwaardige foodhall biedt kansen voor het hele plein. Het zal meer en ander publiek overdag naar het plein brengen. In 'Lonkend perspectief Korenmarkt' zijn ondernemers en gemeente samen bezig om een toekomstvisie te verwoorden. Deze visie verdient draagvlak op de Korenmarkt en in het stadhuis. PBA wil daar graag bij helpen.

Wat staat ons te doen? Op korte termijn:

nieuwe terrasindeling, opruimen plein, verlichting op orde, vergroenen, leegstaande panden (tijdelijk invullen) en de toegangen tot het plein markeren. Voor de lange termijn zijn de volgende acties noodzakelijk: onderhoud panden op peil, serres aanpassen en later vervangen door semipermanente luifels. Transformatie Varkensstraat doorzetten. Duizelsteeg verder ontwikkelen als restaurantstraat.

Uit: Lonkend perspectief Korenmarkt.

Advies gemeente:

1. Plein opruimen, obstakels verwijderen, terrassen herschikken, vergroenen plein, entrees plein markeren. PBA helpt bij maken en uitvoeren plannen.
2. Droom van ondernemers uitwerken tot een gedragen plan met pandeigenaren, brouwerijen.

D. Verhaal oorlogsgeschiedenis en dé brug versterken

De enige slag die de geallieerden na de invasie in Normandië verloren was de Slag om Arnhem. Hoewel er nog maar weinig mensen leven die er toen bij waren, blijft de herinnering levend en de behoefte groot om de plekken te zien waar het allemaal gebeurde. Niet alleen in september, maar door het jaar heen bezoeken bussen vol militairen en nakomelingen van Arnhem-veteranen de brug. Dé brug die er ooit een te ver was.

Arnhem heeft met 'Airborne at the bridge' een fraai informatiecentrum aan de Rijn, een Eusebiustoren die toen het symbool was van de zwaar getroffen stad. Vele duizenden bezoeken onze indrukwekkende herdenking, het symposium en de grootse muzikale en theatrale spektakel 'Bridge to liberation experience'. De oorlog zit, net als de aansluitende evacuatie van de stad, in ons dna. Dat kunnen we veel meer uitdragen in samenwerking met stichting Airborne Herdenkingen, het Airborne Museum in Oosterbeek, Eusebiuskerk, stichting Bridge to liberation, gemeente Arnhem. Het Eusebiuskwartier gaat zich profileren als historisch centrum van Arnhem in verbinding met de kernwaarde vrij als verwijzing naar de oorlog.

In de Herstelagenda van de gemeente wordt de ambitie uitgesproken om te streven naar een Nationale Airbornherdenking in Arnhem. Een uitstekend plan!

Laten we nu al beginnen door het verhaal van oorlog, vrede en vrijheid explicieter vertellen: met verwijzingen langs de snelweg naar Arnhem

als stad van A bridge too far en met meer informatieborden in de stad. Breng goede, waardige uitingen uit het verleden terug, maar nu permanent: Poolse en Britse vlaggen op de brug, wisselende citaten over vrijheid in de stad.

Eusebiustoren in 1945.

Taken PBA:

1. Airborne/Oorlogsgeschiedenis. Goede verwijzingen.
2. Visualisatie van de Slag om Arnhem in de stad.

Advies aan T-VAN

3. Airborne/Historische toer die er is, is het best bewaarde geheim van de stad. Onder de aandacht brengen 'de Arnhem tour', een tocht per fiets of bus langs de belangrijke plekken van de Slag om Arnhem in stad en regio.

Advies aan gemeente:

4. Nationale Airborneherdenking in Arnhem houden.
→ lobby burgemeester

E. Rode lopers: binnenstad naar Modekwartier & Spijkerkwartier

Arnhem was een van de eerste steden in Nederland waar de stadsgrachten gedempt werden. De singels kwamen ervoor in de plaats. Dat gaf de stad in de negentiende eeuw enorme groeipotentie. Maar inmiddels zijn diezelfde singels geworden tot een schier onneembare barrière voor bezoekers die zich naar de overkant willen wagen. Ons advies is

om in de meerjareninvesteringsagenda middelen vrij te maken om het gebied tussen binnenstad en Spijkerkwartier/Modekwartier her in te richten. Niet alleen voor een betere verbinding overdag. Het Posttheater in Klarendal programmeert alle topcabaretiërs van Nederland en is in het weekend een trekpleister

Buro Harro maakte op verzoek van PBA een inspirerende schets (zie voorblad en pagina 26). Geen kant-en-klaar plan, wel een prikkelende visie op hoe het zou kunnen worden. Het uitgangspunt van de ontwerper is: maak af waar je aan begonnen bent toen het meeste verkeer naar de buitensingels is verbannen.

Het singelpark.

Ontwerp: Buro Harro

Hoe is de situatie nu?

De belangrijkste route naar Modekwartier/Spijkerkwartier loopt via Johnny van Doornplein (rommelig) via Velperplein naar de Steenstraat en de Van Muijlwijkstraat (onappetijtelijk). Een tweede route gaat vanaf de schouwburg door het park achter Musis naar de

Zijn vondsten:

1. Het nieuwe Singelpark grenst vanaf het Gele Rijdersplein tot aan het Airborneplein pal aan de binnenstad. De binnensingels zijn geen barrière meer. Daar begint het park.
2. De enige echte oversteek naar Spijkerkwartier/Modekwartier is de buitensingel. Een drukke verkeersader die hoort bij de stedelijke dynamiek. Is niet vervelend, getuige het immer volle terras van Café Vrijdag.
3. Stadstheater Arnhem en Musis Arnhem liggen niet meer gescheiden van elkaar maar in hetzelfde park.
4. Vanuit het Spijkerkwartier wandel je via de nieuwe brug over de Lauwersgracht zo naar het Stadstheater.
5. Het Singelpark maakt van het groen tussen de singels een echt, bruikbaar park. Voor de mensen in de binnenstad én de bewoners van de getransformeerde kantoorpanden aan de buitensingels.
6. Het Singelpark is de groene (loop)long richting Sonsbeekpark. Voor bewoners én bezoekers van de stad.

Spijkerstraat. Beide nodigen niet uit en zijn alleen voor fijnproevers. Op verschillende plekken in het gebied wordt de komende tijd geïnvesteerd: de schouwburg wordt vernieuwd en tevens onderdak voor balletgezelschap Introdans en toneelgroep Oostpool.

Een groene parkeergarage past goed bij het park en oogt vriendelijker.

Visualisatie: Buro Harro

De gemeente gaat de Van Muijlwijkstraat vergroenen, pakt de Steenstraat aan en studeert op het autovrij maken van het Johnny van Doornplein.

Ons advies voor de korte termijn:

1. De visuele verbinding vanaf Johnny van Doornplein, via Velperplein en Van Muijlwijkstraat verbeteren. Allereerst door het autoloze Johnny van Doornplein opnieuw in te richten, de fietsen anders te stallen, het plein verbinden met het Velperplein, bijvoorbeeld door het groen vanaf zowel Van Muijlwijkstraat als Johnny van Doornplein door te trekken. Voor het doortrekken van de feestverlichting in het seizoen ligt al een plan met verzoek tot financiering bij SOFA.
2. Door de route naar beide zijden beter te markeren. Met simpele bordjes maar wellicht ook met muurschilderingen of andere kunst.
3. Door spelelementen toe te voegen voor en achter Muis Sacrum waardoor hier ook levendigheid op straat en in het park ontstaat.
4. Met kleine culturele interventies voor en achter Muis: straattekenen, muziek, theater etcetera.
5. Door een aansprekende plattegrond te maken van de binnenstad met Modekwartier en Spijkerkwartier waarop deze laatste gebieden duidelijk gemarkeerd zijn.
6. Aanpak van overlast en verloedering in de Steenstraat, Van Muijlwijkstraat, Lauwersgracht, onder andere door meer toezicht.
7. De Rode Loper vanaf de Spijkerstraat kan straks aftakken richting schouwburg en doorlopen via de Nieuwstad. Dat is nu al een interessante straat met originele winkels en horeca. Deze uitstraling gaan we verder versterken.

Foto uit 1915 van de brug die toen over de Lauwersgracht lag.

Nacht van de Mode in het Modekwartier.

Foto: Gerard Velthuisen

Voor de lange termijn pleiten wij voor meer ruimtelijke kwaliteit in het gebied. Wij hopen dat de schets van Buro Harro uitdaagt om verder te denken. De busbaan tussen binnenstad en Velperplein/Lauwersgracht fungeert nu als een scherpe fysieke scheiding. Benut de ontwikkelingen in het gebied om meer eenheid te creëren: tussen binnenstad en Lauwersgracht, tussen schouwborg en Muis Sacrum — immers twee delen van dezelfde organisatie —, tussen Johnny van Doornplein, Velperplein en Van Muijwijkstraat. Grijp tevens de gelegenheid aan om het weinig vriendelijke uiterlijk van de parkeergarage te verzachten, bijvoorbeeld met groen. Nu nodigt dit beeld de vele honderden bezoekers van Muis niet uit voor een afzaker in de binnenstad na een avondje cultuur.

Taken PBA:

1. Visuele verbinding Johnny van Doornplein, Velperplein en Van Muijwijkstraat verbeteren met doortrekken sfeerverlichting binnenstad, borden, groen, kunst, spelelementen en activiteiten.
2. Aansprekende plattegrond maken van binnenstad met Modekwartier en Spijkerkwartier waarin de singels niet als een barrière overkomen.

Adviezen aan gemeente:

3. Aanpak overlast en verloedering straten en park.
4. Plan maken voor meer ruimtelijke kwaliteit in het gebied waardoor de singels niet meer werken als een tankgracht tussen binnenstad en Modekwartier/Spijkerkwartier.
Op meerjareninvesteringsagenda plaatsen.
5. De gemeente studeert op verbetering van beleving en aanzien Muisparkeergarage.
Ons advies is om voortvarend tot uitvoering over te gaan.

F. Rode lopers: museum naar binnenstad

De Blauwe Golven worden opgeknapt en vernieuwd. Het ontwerp brengt het kunstwerk in oude glorie terug en voorziet in een verbinding tussen het vernieuwde Museum Arnhem en de binnenstad. Bij het museum zal een museumpark de bezoeker verleiden om na het bezoek naar beneden te wandelen. Daar vindt hij een looproute richting Blauwe Golven. De Oude Kraan wordt een groene boulevard. Er is echter een groot probleem: de fraaie flaneerroute loopt te pletter tegen alweer die vermaledijde singel. Hier is dat het Nieuwe Plein, de oprit naar de Nelson Mandelabrug. De aansluiting tussen de Blauwe Golven en de binnenstad is (nog) niet mee ontworpen. Daardoor belandt de bezoeker in een dystopisch gebied onder de brug en moet hij dapper volhouden om de binnenstad te bereiken.

Deze aansluiting vraagt dus aandacht, anders loopt de groene boulevard naar nergens. Hoe, dat is aan een bekwame ontwerper. Voorkomen moet worden dat de arme wandelaar de Weerdjesstraat in dwaalt. Verderop nodigt de Blikken Bioscoop niet uit, maar die heeft zo langzamerhand wel een cultstatus in de stad. Het zou mooi zijn als de plint zich meer opende richting de Blauwe Golven. De Oude Oeverstraat zou visueel de meest aantrekkelijke

Uit: koers & schetsontwerp plus, Blauwe Golven

ingang kunnen worden. Wellicht kunnen groen, muurschilderingen en andere kunst meer allure geven. Bovendien is hier de ingang van de historische kelders die een boost verdienen. Wellicht kan de wandelaar zelfs een stukje ondergronds doorlopen richting Rozet. Laten we hem met groen en kunst zachtjes begeleiden naar de Rijnstraat.

Advies aan de gemeente:

1. Ontwerp maken voor de aansluiting van de Blauwe Golven op de binnenstad.
2. Historische kelders openstellen.

Taak PBA:

3. Morgen beginnen met oversteek aantrekkelijker te maken met groen en kunst.

SINGELPARK ARNHEM

Na het stiechten van de stadswaaien in de 19e eeuw en de transformatie ervan naar Park, is in de 20e eeuw de binnenstad opnieuw omringeld. Nu door asfalt en verkeer. Het verdeelt de stad. De dubbele infrastructuurle omsingeling van buiten- en binnenringel houdt de Arnhemse binnenstad gegzeld, waardoor Binnenstad, Modekwartier en het Spijkerkwartier uit elkaar gehouden worden. De versnipperde groenzone die geïsoleerd tussen de verkeerssingels in liggen functioneert niet als park waardoor het -hoe wiraadelijk ook- de barrièrewerking eerder versterkt. Ook de J.P. van Mulwijckstraat - uitgeroepen tot leukste straat van Arnhem - scheidt Modekwartier, Steenstraat/Spijkerkwartier en Binnenstad van elkaar. Arnhem doet zichzelf hiernaaf tekort. De inrijpende beslissing om de verkeerssingel uit van het Rondje Arnhem van twee richtingen naar één richting om te zetten - legde de kolk in, over de buitenringel- heet niet het effect gehad dat die drastische maatregel verdient. De binnenringel is nog steeds een infrastructuurle barrière.

huidige situatie: infrastructuur is barrière en scheidt stadsdelen.

gewenste situatie: Singelpark verbindt stadsdelen.

Door de binnenste lvs, de busbaan, enlt te trekken loopt het Singelpark tot aan de rand van de binnenstad, en dringt waar mogelijk de binnenstad binnen.

Het Singelpark verbindt binnenstad stadsdelen en Sonsbeek en zal een verblijfsruimte zijn waar je kan ontspannen tijdens het winkelen, kan sporten en spelen

Asfalt en verkeer maakt plaats voor groen en verblijfsruimte. De versnipperde groenzone als één, verbindend stadspark. Singelpark Arnhem.

De Hommestraat/ Hommeseweg is de poort naar het Modekwartier. Hij hoort nu op een verkeersnooppunt op de J.P. van Mulwijckstraat. Maar als je goed kijkt, ook op de Martiniestek. Het steegje om de keuk kan een prachtige wandelverbinding tussen Steenstraat en Modekwartier vormen!

Het Gale Riddersplein is nu een kopie van het Stationsplein, 200 m verderop. Dat is één verkeersplein teveel. Door het gele Riddersplein te ontdoen van zijn bussen stroomt het Sonsbeekpark onder de Zypse Poort zo de stad in, de ultieme bekrassing van het Singelpark!

Door het verwijderen van asfalt en parkeerplaatsen kan het Stadsheater Arnhem net als het Muis in het park slaan en wordt 'Vansbeek' met het Muispark verbonden.

Met een brug over de vijver verbinden we het Spijkerskwartier met de Schouwburg en binnenstad.

De St. Walburgskerk kan midden in het park worden gelogd door het verwijderen van een deel van de verharding.

steegje verbindt Steenstraat en Hommestraat

Een groene parking als rand Singelpark

G. Leisurefonds

Suffe plekken, doodse pleintjes kunnen enorm opleven van (tijdelijke) kunstuitingen, sport- en speluitdagingen, zitbanken. De gemeente heeft een fonds voor meer groen in de binnenstad. Een Leisurefonds zou aanvullend kleine ingrepen mogelijk maken op plekken die vergroend worden of misschien wel juist op plaatsen waar dat minder goed mogelijk is.

Placemaking dus. We gaan een plan maken met plekken in de binnenstad, gekoppeld aan interessante routes, die een dergelijke aanpak kunnen gebruiken. In de eerste maanden van 2021 hebben studenten van Hogeschool Saxion zich gebogen over de binnenstad. Hun beste ideeën nemen we dankbaar in ontvangst als inspiratie.

Placemaking, we kunnen het in Arnhem goed, bijvoorbeeld met Roofgarden (links). Midden: voorbeelden van *The city at Eyelevel*. Rechtsboven: beeld van Hunk Design. Rechtsonder: speelobjecten in een eerder verlepte Spaanse binnenstad. Nu weer populair (foto Gaby Erschen).

Taak PBA:

1. Kleine ingrepen op suffice plekken en doodse pleintjes vanuit een leisurefonds voor *placemaking* in de binnenstad. In samenwerking met de gemeente.

H. Arnhem fietsstad

Ideeën van de Arnhemse ontwerper Berends | Sebastiaan. Links een schets van een fietsenstalling gecombineerd met groen en zitbankje. Rechts een suggestie om de stationsfietsenstalling toegankelijker en groener te maken.

Een belangrijk doel van het Herstelplan is om mensen uit de regio 'terug' te halen naar de stad. Nederlanders en dus ook Arnhemmers fietsen (nog) vaker. Nederland is tijdens de coronaperiode massaal aan de E-bike gegaan. Daarmee is fietsen vanaf Nijmegen, Wageningen, Liemers, Betuwe en Veluwezoom niet langer zwetend afzien maar een ontspannen tochtje.

De gemeente heeft in de *Accentnota Fiets, fietsambitie Arnhem 2019-2024* de ambitie geformuleerd om behalve een fietsvriendelijke binnenstad ook een volwaardig fietsnetwerk van verbindingen met de stadswijken in Noord en

Zuid en de regio te creëren. Kern is dat de fietser gemakkelijker dwars door de stad moet kunnen gaan, sneller dan de auto. De route moet direct en rechtstreeks zijn en plezierig in beleving, veilig en doorlopend, en comfortabel rijden. Laten we dit plan snel uitvoeren. En laten we daarbij ook vooral het ontwerptalent en de innovatiekracht in onze stad benutten. Niet alleen om de regionale bezoeker terug te halen, ook om het groene karakter van onze stad te versterken en de CO₂ en fijnstofuitstoot te beperken. Uitdaging is om mensen te motiveren om hun vervuilende brommers en scooters te vervuilen voor een milieuvriendelijke E-bike.

Fietsroutes moeten snel toegang bieden tot hartje stad vanuit de wijken en de regio.

Kaart: Uit *Accentnota Fiets, fietsambitie Arnhem 2019-2024*

Andere ideeën voor versterken beleving — korte termijn, < 1 jaar

Naam	Omschrijving	Wie
Parkeersignalering	Verbeteren bewegwijzering parkeerroute	Advies aan gemeente
Vermaak op straat	Een fonds waarmee kleine culturele interventies gedaan kunnen worden: muziek, straattheater, beeldende kunst, dans etcetera	Taak PBA

Andere ideeën voor versterken beleving — middellange termijn, 1-2 jaar

Naam	Omschrijving	Wie
Markt voor duurzaam geproduceerd voedsel	Weekmarkt op bijvoorbeeld het Gele Rijdersplein dat met marktkramen onder de bomen zo in Zuid-Frankrijk zou kunnen liggen. Met aanbod vanuit de omgeving, lokale en regionale producten die op een verantwoorde manier zijn geproduceerd, getransporteerd en verwerkt. Pilot van bijvoorbeeld 6 markten.	Taak KHN/HORA/PBA
Uitstraling Velperpoort	Station Velperpoort zal in de toekomst meer bezoekers te verwerken krijgen door de vestiging van het ROC op het oude AKZO-terrein aan de Velperweg. Bovendien is dit een aantrekkelijk station voor dagjesmensen uit de Liemers, Achterhoek en richting Zutphen. Met het openbaar vervoer is dit vanuit het oosten de snelste route naar Steenstraat, binnenstad en Modekwartier. Routes naar binnenstad en Modekwartier markeren, bankjes, kunst, speeltoestellen op het stationsplein. Informatie op het station en heldere afspraken over openingstijden winkels Modekwartier.	Taak PBA samen met gemeente. Aansluiten bij project Steenstraat
Overnachtingsplekken campers dichtbij de binnenstad	Nederland gaat massaal aan de camper nu corona verre reizen lastig maakt. Voorzieningen voor campers kunnen nogal eens treurig overkomen. Zoek een mooi plek, dichtbij de binnenstad (Stadsblokken?) met de juiste voorzieningen.	Advies aan gemeente

Andere ideeën voor versterken beleving — lange termijn, > 2 jaar

Naam	Omschrijving	Wie
Route CS naar de binnenstad	Aanpak Willemsplein met groots gebaar. Knooppunt vervoersstromen, iedereen komt hier langs. Ontwerpen vanuit het perspectief van de stad. Goede verbinding vanuit het station naar winkelgebied binnenstad en Korenmarkt.	Advies aan gemeente
Verbinden van de Rijn met Museum Arnhem	Wie straks via het park het museum verlaat, wil naar de Rijn, maar Onderlangs is een lastig te nemen hindernis. Langs de Rijn kunnen we een mooie route richting binnenstad creëren. Hoe kunnen we de drukke verkeersweg (letterlijk) overbruggen? 	Advies aan gemeente

Hoofdstuk IV:

Transformatie

Transformatie staat in dienst van versterking van de *Place to meet*.

Transformatie gaat over vastgoed en openbaar gebied dat een andere functie dan wel een prettiger uitstraling en sfeer moet krijgen.

De twee eerder genoemde onderzoeken naar bewegingen van winkel(keten)s in de binnenstad en de groei van het aantal inwoners (zie hoofdstuk II) zullen de nodige munitie voor transformatie opleveren. Maar laten we daar niet mee wachten. Er zijn nu al gebieden aan te wijzen waar ingrijpen snel kan en goed mogelijk is

De werkgroep Openbare Ruimte van PBA denkt samen met de gemeente na over vergroening van de

binnenstad. Met hulp van een kanskaart en een integraal groenplan kiezen zij de meest kansrijke en noodzakelijke plekken voor vergroening. Meer groen draagt bij aan koele, schaduwrijke routes door de binnenstad. Het verzacht hard vormgegeven, saaie plekken en ondersteunt transformatie.

In dit hoofdstuk een aantal suggesties en prioriteiten voor transformatie.

A. Innovatieplantsoen

Gele Rijdersplein

Het oostelijk deel van het Gele Rijders Plein vormt met de Looierstraat momenteel een non-descript deel van de binnenstad. Her en der is leegstand. De gemeente gaat investeren in een deels ondergrondse fietsenstalling en herstel van het kunstwerk aan de westzijde. Wij adviseren om de gelegenheid te benutten om hier met relatief geringe meerkosten ook aan de oostzijde een grote stap te maken. Maak het Gele Rijdersplein aantrekkelijk voor de vestiging van innovatieve startups, creëer hier een nieuwe broedplaats. Met een interessante buitenruimte.

Nu is er de kans voor een kickstart. INNOVATE brengt sinds vijf jaar innovatieve bedrijven en starters bij elkaar en maakt ze zichtbaar. INNOVATE zoekt een locatie om haar hoofdkwartier te vestigen: een plek waar de organisatie werkt, ruimte is voor meet ups, met werkplekken voor innovatieve starters. Op het Gele Rijdersplein zitten al enkele bedrijven die in deze sfeer passen, denk aan creatief productiehuis La Fam.

Zorg voor wifi buiten zodat mensen ook onder de bomen kunnen werken en maak hier een lekker luw stadsplantsoen. Met spannend groen, picknicktafels, schaaktafels, schommels en andere sportieve elementen. De pingpongtafel van de Rodenburgstraat moet verplaatst. Bewoners hebben het Gele Rijdersplein gesuggereerd. Het zou fantastisch zijn als de relatief jonge bomenrij vanuit de Looierstraat voortgezet zou worden langs het Gele Rijdersplein richting busstation. Daarmee ontstaat een schaduwrijke wandelroute.

De Looierstraat verdient eveneens meer groen. Er ligt nog een plan om de Sint Jansbeek door te trekken vanaf de Beekstraat naar het Gele Rijdersplein. Doen!

Partijen zijn geïnteresseerd in de exploitatie van een koffiekiosk. Let wel: zonder eigen terras. Het publiek zit aan picknicktafels en op bankjes voor publiek gebruik. Mams is eveneens vlakbij voor goede koffie.

Koffiekiosk in Parijs.

Taken PBA:

1. Transformatie stimuleren van het Gele Rijdersplein tot hotspot voor innovatieve bedrijven.
2. Verdere aankleding Gele Rijdersplein tot een lekker luw stadsplantsoen. Met wifipunten, spannend groen, picknicktafels, tafeltennistafel, schaaktafel en andere sportieve elementen. Met akoestische optredens (comedy, muziek) op een vaste maandelijkse vrijdagmiddag. Vergunning voor een koffiekiosk bespoedigen.

Adviezen aan gemeente:

3. Doortrekken bomenrij van de Looierstraat langs het plein. Groen toevoegen in de Looierstraat.
4. Doortrekken Sint Jansbeek met speelse elementen, met name op het Gele Rijdersplein.

B. Lauwersgrachtalliantie

Een van de meest verkommerde delen van de binnenstad is het schouwburggebied. Niet alleen heeft Stadstheater Arnhem te maken met gebrekkige voorzieningen, het terrein eromheen is, behoudens een enkel juweel als de Waalse Kerk, onaantrekkelijk ingericht en verlept. Het Stadstheater ligt geïsoleerd van de binnenstad en is evenmin verbonden met het park aan de overzijde. De gang van de parkeergarage naar het theater voelt

eerder als een strafexpeditie dan een avondje uit. En na afloop worden bezoekers nauwelijks verleid om de genoegens van de binnenstad op te zoeken. Transformatie van openbare ruimte en functies is hier noodzakelijk.

De ontwikkeling van de Lauwersgrachtalliantie is veel en veel meer dan het opknappen van het Stadstheater. Twee andere redenen overstijgen het stadsbelang:

1. Herontwikkeling van dit deel van de binnenstad in samenhang met het Bestuurskwartier en het gebied van en rond het politiebureau.
2. Goede huisvesting voor Oostpool en Introdans, twee belangrijke gezelschappen voor de culturele infrastructuur van stad en provincie die ondersteund worden door het rijk en afronden van de Culturele Mijl. Eerder is opgemerkt dat die er goed bij ligt, maar dat geldt niet voor het schouwburggebied.

Een divers en innovatief cultuuraanbod onderscheidt Arnhem van een groot deel van Nederland. Alleen in de Randstad is zo'n rijkgeschakeerd palet te vinden. Economische groei hangt direct samen met culturele variatie. Gezelschappen als Introdans, Oostpool en ook orkest Phion zijn bekend in heel het land en vaak zelfs daarbuiten en vertellen ook het verhaal van deze regio. Hoogopgeleide mensen wonen graag in een stad die cultuur ademt. Bedrijven volgen deze voor hen interessante mensen. Randstedelingen trekken naar Arnhem, vanwege ligging, groen en cultuur. Het is alleszins mogelijk dat de gevolgen van de coronapandemie deze tendens nog zullen versterken.

Herontwikkeling van dit deel van de binnenstad sluit aan bij de plannen voor het Bestuurskwartier. De Lauwersgrachtalliantie is essentieel voor het hele gebied en een onmisbare schakel om andere belanghebbende overheden (rijk en provincie) en particuliere investeerders in dit gebied aan te moedigen. Ontwikkeling van de Lauwersgrachtalliantie brengt de benodigde buzz voor deze vleugel van de binnenstad. Er is energie: de Sint Walburgiskerk wordt ontwikkeld, de Waalse Kerk zoekt toenadering tot Stadstheater Arnhem. Er is ook noodzaak: het Koningsplein heeft een impuls nodig, het politiebureau komt leeg te staan en het plein rondom het Stadstheater is dood. Er is geen verbinding tussen

Uit: Toekomstbestendige huisvesting Lauwersgracht-alliantie, Civic Public Architecture en TwijnstraGudde in opdracht van gemeente Arnhem.

Stadstheater en Muis, tussen Stadstheater en binnenstad en tussen Stadstheater en Lauwerspark en Spijkerkwartier.

Ooit lag hier een klooster waarvan de Waalse Kerk het enige overblijfsel is. De gedachte is om in het ontwerp te refereren aan het klooster en de kloostertuin. De verschillende onderdelen van de Lauwersgracht liggen om een binnenhof die publiekelijk toegankelijk is. Wat zou het prachtig zijn als de Waalse Kerk daarbinnen ook een rol zou krijgen.

Adviezen aan gemeente:

1. Ontwikkeling Lauwersgrachtalliantie doorzetten in samenhang met terrein politiebureau, openbare ruimte en Waalse Kerk.
2. Focus op verbinding met binnenstad, park, Muis en Spijkerkwartier. Zie ook de inspiratieplaat van Buro Harro

Andere transformatie-ideeën — kort termijn, < 1 jaar		
Naam	Omschrijving	Wie
Club Schuur	 <p>Werkplekken voor culturele zzp'ers/ duo's: cabaretiers, schrijvers, kunstenaars, muziek-/zangcoaches, evenementenbedenkers en -uitvoerders. In een plint met verschillende ruimtes, waarvan één tenminste 100 m² (podium) plus andere kleinere. In de podiumruimte zijn optredens, workshops, coaching sessies. Ook anderen kunnen hier optreden: ArtEZ-studenten bijvoorbeeld. Gebruik van het podium is gratis, toegang ook.</p>	Pinkenbiest
Mode- & Designhuis	Een hybride ruimte waar prachtige, originele Arnhemse ontwerpen te zien en te koop zijn. Deels winkel, deels exporuimte. Met tevens een aanbod tot 50 euro voor degenen die 'even een leuk cadeautje willen scoren'.	OPA & FDFA
Stimuleren transformatie naar wonen of kantoor	Faciliteren met voorlichting en break even berekening van transformatie (naar bijvoorbeeld kantoren of wonen) voor vastgoedeigenaren.	VECA
Kinderatelier binnenstad	Een plek waar ouders hun kinderen kunnen laten spelen terwijl zij boodschappen doen. Initiatief van Jan van Hooijdonk (KHN) en Wiebe Gerritsma (CCA).	PBA/CCA/KHN

Andere ideeën voor versterken beleving — middellange termijn, 1-2 jaar		
Naam	Omschrijving	Wie
Cross over hub Arnhem Centrum	Winkel/horeca/podium/tentoonstellingsruimte in flinke ruimte in de plint in de binnenstad. De drie elementen gaan fungeren als een echte, concrete, originele, memorabele, zichtbare, hoorbare en tastbare kennismaking met Arnhem, expliciet niet alleen met Arnhem Binnenstad dus. Het concept richt zich op het winkelend publiek. Pilot van een jaar.	Drager zoeken, mededragers voorhanden
Proeflokaal duurzame gastvrijheid	Pop up restaurant in binnenstad of Klarendal (Wereldkeuken). Bijdrage aan duurzaamheid vanuit de gastvrijheidsindustrie. Arnhem als de stad met de 'groenste' keuken van Nederland. Leverancier van regionale en lokale producten, die op een verantwoorde manier zijn geproduceerd, getransporteerd en verwerkt. Enkele doelen: <ul style="list-style-type: none"> • Jong talent vasthouden in de regio • Arnhem als broedplaats en testlab van de 'groene keuken' • Groothandel voor streekproducten • Verbinding met onderwijs 	HORA, KHN
Presentatie-ruimte jonge kunstenaars	Pilot voor plek waar jonge afgestudeerde beeldend kunstenaars kunnen werken/exposeren. Voor makers vanuit verschillende disciplines.	Platform beeldende Kunst. Trekker Plaatsmaken, met Omstand, De Groen, Museum Arnhem

Andere transformatie-ideeën — lange termijn, > 2 jaar		
Naam	Omschrijving	Wie
Atelier-woningen in de binnenstad	Winkelpanden in de luwe gebieden ombouwen tot atelierwoningen waarbij de etalage dient als schouw-kast voor de kunstenaar. Mogelijke partners zijn particuliere eigenaren, woningcorporaties en SLAK.	VECA/PBA

Hoofdstuk V:

Ondernemerschap & organisatiekracht

De variatie in winkels, horeca, kantoren en andere bedrijven in de Arnhemse binnenstad maakt dat zij in de kern zo sterk is en zo aantrekkelijk.

De coronacrisis maakt het voor velen moeilijk om door te gaan ondanks tal van steunmaatregelen. Het project OMARMEN is gericht op ondernemers en beoogt om de smaakmakers van de binnenstad te helpen om de crisis te doorstaan. Veel binnensteden in de rest van het land kijken met enige afgunst naar Arnhem vanwege de manier waarop organisatie en ondersteuning van

de binnenstad hier is aangepakt via het Platform Binnenstad Arnhem. Dat platform bestaat bij de gratie van zijn pijlers, de aangesloten stakeholders: CCA (binnenstadsondernemers), OKA (Arnhemse ondernemers), VECA (vastgoedeigenaren), KHN (horeca), HORA (hotels) en Cultuur Netwerk Arnhem. De binnenstad is gebaat bij krachtige stakeholders. In dit hoofdstuk drie projecten en een tip.

A. Kwartierenplan

Enheid in diversiteit is het motto van het Kwartierenplan. In 2015 is in de Binnenstadvisie al aangegeven dat de relatie van de binnenstad met haar omgeving belangrijk is voor de ontwikkeling van Arnhem. Dit is bestendigd in de evaluatie en voortzetting hiervan in De Arnhemse Binnenstad 2018 en het Ondernemingsplan PBA. Inmiddels is de samenwerking tussen binnenstad, Spijkerkwartier en Modekwartier versterkt.

Doelstellingen zijn:

- bezoekers uit de regio terughalen
- gasten uit binnen- en buitenland langer hier houden: van dagjesstad naar weekendstad
- versterken ondernemersklimaat
- samen efficiënter werken en mogelijkheden voor crossovers van projecten en evenementen.

Veel meer dan nu het geval is zullen we een integrale aanpak kiezen: op het gebied van marketing, evenementen, aankleding openbare ruimte, vergroening. Behoud van de wijkidentiteit, sterk in Spijkerkwartier en Klarendal/Modekwartier is uitgangspunt.

In de binnenstad hebben we daar nog wat te doen. In 2018 hebben studenten van TMO de identiteit van de verschillende kwartieren in de binnenstad gedefinieerd. Hier in het kort hun bevindingen, aangevuld met eigen waarnemingen:

Stationskwartier: levendige toegang tot de stad, knooppunt openbaar vervoer, vooruitstrevend en overweldigend, kan grijs en kil overkomen, massahoreca, kantoren.

Korenkwartier: concentratie horeca, historische panden, levendigheid vooral in het weekend in de avond en nacht, delen troosteloos.

Janskwartier: levendig, groen plein met evenementen, horeca, her en der fraaie historische panden.

Musiskwartier: creatief en speels, stadstheater en Muis Sacrum. Deels relatief nieuw vastgoed met grote eenheden, aantrekkelijke vestigingsplek voor winkels die zich richten op een breed publiek dat belust is op koopjes.

Eusebiuskwartier: ruime pleinen waar markt en evenementen plaatsvinden, grote deels historische gebouwen met openbare functies, nieuwe woonlocaties in de binnenstad, grote ingrepen in het bestuurskwartier.

Rijnkwartier: terrassen aan de rivier op het zuiden, speels met strand en pontje naar de overkant, gezellig bij mooi weer — stil als het koud is, woongebied met prachtig uitzicht.

Rozetkwartier: verrassend gebied met publiekstrekker Rozet en andere culturele hotspots, levendig op en rond het Feestaardvarken, met wisselende architectuur, deels fraai, deels saai.

7 Straatjes: Intieme steegjes met een gevarieerd aanbod en een Bourgondische uitstraling. Arnhemse conceptstores, exclusieve winkels, bijzondere brandstores, culinaire verrassingen. De Bakkerstraat zou je kunnen beschouwen als het high end van dit gebied. Leuk om te dwalen.

De twee Kwartieren buiten de singels vergeten we niet:

Spijkerkwartier: historische wijk die ooit is opgezet om rijke renteniers naar Arnhem te lokken. De meeste Parijse buurt van Arnhem. De Steenstraat is van oudsher een van de bekendste winkelstraten van de stad en herbergt verschillende winkels met duurzaam geproduceerde vlees, vis, brood en ander voedzame genoegens en flonkerende speciaalzaken.

Modekwartier/Klarendal: Authentieke arbeiderswijk waar een staalkaart van de sociale woningbouw in Nederland te vinden is. Het Modekwartier herbergt ontwerpers en ondernemers met authentieke, unieke producten die meestal ter plaatse vervaardigd worden.

Eenheid in diversiteit betekent dat we de kwartieren in de binnenstad meer onderscheidend maken en dat Spijkerkwartier en Modekwartier hun eigen karakter houden.

Vragen die we daarbij stellen:

- welke kansen bieden de kwartieren, welke bijdrage hebben ze aan de stad als geheel?
- welke functies of type bedrijven/winkels moet je vasthouden dan wel toevoegen aan welke kwartier?
- welke sfeer past bij welke doelgroepen?
- hoe kunnen we hiervan gebruik maken in de marketing? Dan valt te denken aan door ontwikkelen van de 'digitale binnenstad', beleving toevoegen, goede routes en plattegronden, vergroten van de community van binnenstad plus Spijkerkwartier/Modekwartier, gezamenlijke citydressing.
- hoe verbinden we de kwartieren meer met grotere evenementen in de stad als Koningsdag, Juni Modemaand/FDFA, Nacht van de Mode, Airborneherdenkingen, Winter Arnhem, INNOVATE.

Taak PBA:

1. Uitvoeren en versterken Kwartierenplan.

B. OMARMEN

Het belang van de binnenstad is dat onderscheidende bedrijven behouden blijven voor Arnhem. Denk aan bijzondere familiebedrijven, Arnhemse conceptstores die vanuit het creatieve mycelium van de stad zijn ontstaan.

Een aanpak op maat per bedrijf willen we bieden. Met verschillende mogelijke uitkomsten, uitgaande van de kracht en de potentie van het bedrijf en gebruikmakend van de steunmaatregelen van de overheid.

Het project omvat een aantal onderdelen/stappen:

- Opgemerkt worden, hulpvraag durven stellen. Bekend maken van de mogelijkheden en actief aanbieden. Geen kosten voor leden CCA, KHN, OKA-leden in binnenstad, Spijkerkwartier en Modekwartier.
- Meten van essentiële bedrijfsgegevens: aanloop, aanbod, conversie. Korting voor leden CCA, DOCKS, VOS, KHN, OKA-leden in binnenstad, Spijkerkwartier en Modekwartier
- Analyseren, check op businessmodel, formules, klantenbestand, ict etc. Gemeente biedt hiervoor al vouchers aan. Geen kosten.
- Reflecteren & Meedenken, coaching, scholing, inspiratie. Leergangen, workshops, seminars (webinars). Via onder andere bestaande leergangen van de Hogeschool Arnhem Nijmegen. Eigen bijdrage.
- Energie & Nieuwe start. Zorgen dat de energie erin blijft met coaching en intervisie. Eigen bijdrage.

Deze aanpak is alleen beschikbaar voor leden van CCA, DOCKS, VOS, KHN en OKA-leden in de binnenstad. Ondernemers in binnenstad, Modekwartier en Spijkerkwartier die nog geen lid zijn, mogen deelnemen mits zij lid worden, wellicht tegen een instaptarief. Dit Is Pas Arnhem is een prima middel gebleken om koop bij 'eigen' ondernemers te stimuleren en naamsbekendheid te genereren.

Taken PBA:

1. OMARMEN opzetten. Coördinator met kennis van steunregelingen, vouchers, inrichten coachpool, verbinder met onderwijs aantrekken.
2. Modules/workshops aanbieden om snel verbetering tot stand te brengen, voor businessconcept, marketing, ict et cetera.

Adviezen aan HAN:

3. Vervolg op leergang HAN leergang Toekomstbestendig Retailmanagement en Leiderschap.
4. Intervisie & coaching via de HAN voor een periode van anderhalf jaar.

C. BIZ vastgoedeigenaren binnenstad

Eigendomsposities in de Arnhemse binnenstad.

Bron: Kadaster

De Vereniging van Eigenaren Binnenstad Arnhem wil door oprichting van een Bedrijfsinvesteringszone (BIZ) voor vastgoedeigenaren meer grip op de omgeving krijgen en meer slagkracht voor de eigenaren. Dit Herstelplan kan als inhoudelijke onderlegger dienen voor de BIZ. Een BIZ is een verplichtende constructie die middels wordt voorgelegd aan betrokkenen. Tenminste de helft moet zich uitspreken (opkomstdrempel van 50%) en daarvan moet twee derde akkoord gaan. Vervolgens kan via een gemeentelijke opslag bij alle betrokkenen geld worden opgehaald.

Een BIZ is nodig omdat:

- het huidige organisatiemodel met een vrijwillig lidmaatschap achterhaald is
- met een BIZ 'free riders' aangepakt kunnen worden
- er meer investeringen nodig zijn voor herstel — dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid
- in vergelijkbare steden als Arnhem dergelijke constructies succesvol zijn. Om concurrerend te blijven is het ook in Arnhem nodig om de investeringskracht te vergroten.

Te overwegen is om eveneens een BIZ voor ondernemers in de binnenstad op te richten.

Advies aan VECA:

1. Dit Herstelplan verbinden met de BIZ van VECA. Ondersteunen vanuit gemeente en PBA.
2. Verkennen hoe het Ondernemersfonds zich verhoudt tot de BIZ.

D. Tip: verduurzamen vastgoed

Verduurzaming in de binnenstad is natuurlijk ook een speerpunt. Vaak is dat best ingewikkeld. De provincie Gelderland stimuleert verduurzaming en geeft deze tip. Zij adviseert BespaarGarant voor de verduurzaming van bedrijfstvastgoed.

Stichting BespaarGarant is een initiatief van Techniek Nederland, Bouwend Nederland, NVDE, VNO-NCW en MKB-Nederland en belooft:

- Gemak: besparen van energie is best lastig, dat wordt met BespaarGarant veel makkelijker
- Vertrouwen: je wilt erop kunnen vertrouwen dat de investering zich ook daadwerkelijk terugverdient doordat de techniek gegarandeerd is
- Financiering: je wilt de energiebesparende investering kostenneutraal financieren uit de lagere energiekosten.

Bespaargarant begeleidt in vijf stappen: plannen & begroten; financieren; contracteren; opleveren; monitoren. Het is er voor bedrijven en instellingen die voor hun gebouw jaarlijks meer dan 20.000 euro aan energiekosten betalen en zoeken naar:

- Meetbare energiebesparing door een technisch gegarandeerd pakket van maatregelen zoals isolatie, warmtepompen, zonnepanelen, etc. afgestemd op het specifieke gebouw en gebruik
- Kostenneutrale financiering van de investering óf balansneutrale financiering van de energiebesparing zónder zelf te investeren
- Samenwerking met hun eigen, vertrouwde bouw- of installatiebedrijf en/of adviseur.

Bedrijven in Arnhem komen in aanmerking voor subsidie van de provincie Gelderland voor de kosten voor de ontwikkeling van een BespaarGarant-project.

Meer informatie: www.BespaarGarant.nl.

Hoofdstuk VI: **Innovatie**

Dit hoofdstuk heeft Innovatie als titel, maar innovatie in de Arnhemse binnenstad is niet voorbehouden aan dit hoofdstuk.

De aanpak van het Gele Rijdersplein bijvoorbeeld gaat ook uit van de innovatieve kracht van Arnhem en andere kleinere projecten zijn zeker ook innovatief. In dit hoofdstuk enkele meer op innovatie gerichte projecten.

A. Logistieke Hub Arnhem

De logistieke hub Arnhem is een distributiecentrum aan de rand van de stad voor de ondernemers in de binnenstad. Een deel van hen heeft flinke vooruitgang gemaakt met online verkoop. Distributie gebeurt nu vanuit de winkels in de binnenstad, maar de ruimte die dat kost is straks nodig als de klanten weer mogen komen. Online-verkoop blijft bestaan en wordt belangrijker. Vanuit de Logistieke Hub Arnhem kunnen de online-klanten beleverd worden. De Groene Rijders hebben een concept bedacht met relatief goedkope medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt, in samenwerking met Scalabor. In eerste instantie gaat het over Fashion & Lifestyle, boeken, cosmetica, personal care. Ook bij de horeca zien we veel nieuwe initiatieven waarbij thuisbezorging een rol speelt en er naar een andere beleving wordt gezocht binnen en buiten de reguliere horeca-locaties.

De doelstelling van Groene Rijders is het verbeteren van de leefbaarheid van de binnenstad van Arnhem. Dit doen zij door het bundelen van transport en reduceren van uitstoot van CO₂ en fijnstof door het gebruik van elektrische voertuigen.

Een Logistieke Hub Arnhem leidt tot minder transport-bewegingen in de stad, minder vervuiling en een prettiger beleving voor bezoekers en bewoners. Het verplaatst e-fulfilment, verwerking/handling en opslag naar goedkopere vierkante meters aan de rand van de stad. Hierdoor hebben winkels minder opslag nodig en krijgen zij meer ruimte voor shopping-experience. Minder vervuilend transport in de binnenstad wordt ook wettelijk afgedwongen vanaf 2025.

CO₂-neutraal vervoer.

Taken PBA:

1. Plan uitwerken met ondernemers binnenstad, Groene Rijders.

Adviezen aan gemeente:

2. Groene Rijders helpen om twee locaties te vinden voor de hub: een kleine van 300 m² en een grote van 1000-2000 m².
3. Ondersteunen van aanvraag voor financiering elektrisch voertuig en draaien pilot.

B. Energie Transitie Lab

Connectr heeft 4,9 miljoen subsidie ontvangen. Daarmee richt de organisatie op Industriepark Kleefsewaard een faciliteit in die wil bijdragen aan groei van het energiecluster in Gelderland. Nieuwe ideeën worden vanuit Connectr direct getest en in de praktijk gebracht en kunnen van daaruit groeien. Connectr bestaat uit een Innovatie-programma, Innovatielab en Shared Facilities. Connectr werkt business to business. In de binnenstad kunnen we in verbinding met Connectr ons richten op de consument. Hoe brengen we energietransitie achter de voordeur. Het idee is om een plek in te richten waar mensen nieuwe

technieken kunnen uitproberen en het effect kunnen ervaren. Referentie is het Energiepunt in Apeldoorn. Het idee komt uit de kring van INNOVATE. Het bedrijf Kombisol geeft vanuit een busje voorlichting over duurzame energie. Het heeft ook een kantoorplek nodig. Zou het Energie Transitie Lab als een dependance van Connectr in de binnenstad kunnen fungeren. Betrokkenen: Christiaan Holland (INNOVATE), Paul Ubbink (Kombisol). Mogelijke partners: Connectr, Halte 2030, Energieloket Midden-Gelderland, Rijn en IJssel Energiecoöperatie, HAN, gemeente Arnhem.

Taak PBA:

1. Faciliteren van het initiatief voor een Energie Transitie Lab en onderzoeken waar het kan landen.

C. Challenge

Met de oproep 'Wat is jouw cadeau voor de Arnhemse binnenstad?' gaan PBA en INNOVATE gezamenlijk op zoek naar innovatieve ideeën voor de binnenstad. Het cadeau is groen en creatief, gericht op ontmoeting en verbinding. Het is duurzaam en voegt iets toe aan de (beleving) van

de openbare ruimte in de binnenstad. Het moet uitvoerbaar zijn binnen korte tijd. De hoofdprijs is uitvoering van het winnende idee. Maar ook andere goede ideeën maken kans om uitgevoerd te worden. Dat moeten we organiseren.

Taak PBA:

1. Organiseren challenge samen met INNOVATE
2. Budget organiseren om het winnende idee en eventueel andere ideeën te realiseren.

D. Smart retail

Een project van de HAN om innovatieve toepassingen voor de retail in de praktijk te testen. Bij voorkeur door een bestaande winkel in te richten als living lab waardoor de retailer meer data ter beschikking heeft om zijn bedrijf te sturen. Studenten gaan vanuit stages, afstudeeropdrachten individuele of groepen ondernemers, onder begeleiding van lectoraten, ondersteunen bij het testen, implementeren van nieuwe werkmethodes op het gebied van communicatie (gastblijheid, technologische innovatie in de winkel, e-commerce etc.) Daarbij dient de winkel

van de toekomst (het RijnIJssel lokaal in de Bovenbeekstraat en/of de Future Store aan de Jansbinnensingel) als springplank voor de daadwerkelijke uitvoeringsondersteuning in de winkels van de retailers.

Het project wil ondernemers meer futureproof maken en hun businessmodel versterken. Het draagt ook bij aan de kwaliteit van het onderwijs (HAN-deeltijdopleidingen, Bedrijfskunde, Ondernemerschap en Retail Management, HRM, Communicatie, ICT e.a.).

Taak PBA:

1. Project opzetten met HAN, CCA en andere partners. Financiering vinden en kandidaten. Resultaten breed bekend maken.

E. Smart city

Recent hebben we apparatuur geplaatst die het aantal passanten op elke moment van de dag meet.

Hiermee weten we veel beter hoeveel mensen er in de binnenstad zijn:

- Op welke locaties
- Op welke momenten van de dag en de week
- Bij welke bijzondere activiteiten in de binnenstad

Deze gegevens worden pas echt interessant als we ze kunnen combineren met herkomst van bezoekers, wijze waarop ze naar de stad zijn gekomen, waar ze hebben geparkeerd. Nog mooier is als we ook weten wáár ze hun geld uitgeven en op welke momenten.

Dit zou je het prille begin van een smart city kunnen noemen. Maar een slimme stad gaat natuurlijk veel verder. Hoe kunnen we technologie en internet gebruiken om slim te parkeren, slim energie te gebruiken, slim transport te regelen, leefbaarheid te vergroten et cetera. In een smart city wordt informatietechnologie en het internet der dingen gebruikt om de stad te beheren en te besturen

Onze centrale vraag is hoe wij de smart city kunnen inzetten om Arnhem als *place to meet* te versterken. We zijn in Arnhem in rudimentaire vorm begonnen met het verzamelen, bundelen en interpreteren van marketinggegevens. We willen de mogelijkheden meer gaan benutten. Ook op energiegebied bijvoorbeeld. Etalages en lantaarns die alleen aan floepen als er mensen langs lopen.

Bron: Securitymanagement.nl

Taak PBA:

1. Verder vergaren en combineren van gegevens tot smart information over de binnenstad in samenwerking met vijf grote steden, Platform Binnenstadsmanagement (landelijk) en InRetail om samen te komen tot een dashboard voor alle steden.
2. Plan maken voor verdere stappen op het pad van de smart city. Ook bezien vanuit het perspectief en gemak van de bezoeker/klant van de binnenstad.

Hoofdstuk VII: Financiën, organisatie & communicatie

A. Organisatie

Visie, plannen en geld zijn voorwaardelijk om snel en voortvarend aan het werk te kunnen gaan met het herstel en toekomstbestendig maken van de binnenstad Arnhem: een bruisende *Place to Meet* waar mensen uit de rest van het land en Duitsland graag tijd doorbrengen. Daarnaast

is organisatiekracht nodig. Het regieteam van het Platform Binnenstad heeft tijdelijk versterking nodig om vol door te kunnen pakken met de plannen en steeds alert te zijn op nieuwe kansen. Het voorstel is om voor drie takenpakketten tijdelijk mensen aan te trekken:

Functie	Periode	Aantal uren
Coördinator project OMARMEN (ondersteuning ondernemers) met kennis van steunregelingen, vouchers, inrichten coachpool, verbinder met onderwijs.	Van 1 juni 2021 tot 1 juni 2022 (of zo snel als mogelijk)	16 uur per week
Relatiebeheerder binnenstad , verbindt ondernemers met gemeente, PBA en stakeholders, organisatoren van evenementen, signaleert problemen en kansen in de plinten. Tevens actief informeren van kantoren in de binnenstad over activiteiten.	Voor een periode van drie jaar met evaluatie in het laatste jaar. Per 1 september 2021	20 uur per week
Programmamanager Herstelplan binnenstad , voor aanjagen acties en plannen uit het Herstelplan, permanente alertheid op kansen en mogelijkheden, verbindingen leggen. Herstelplan blijft in beweging.	Van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022	20 uur per week
Uitbreiding bestaande uren: Regie, Openbare ruimte, Marketing, Ondersteuning	Van 1 juli 2021 tot en met 31 december 2022 met mogelijke verlenging daarna.	8 uur per week
Kwartiermakers	Vanaf 1 juli 2021	Vrijwilligers-vergoeding

B. Communicatie

Het Herstelplan kan alleen vorm krijgen als het gedragen wordt door de partners en betrokkenen in de binnenstad en de parels er omheen. Communicatie is hiertoe één van de kritische succesfactoren. Van informeren naar communiceren en van betrekken naar participatie is het uitgangspunt voor succes. We maken zoveel als mogelijk gebruik van de bestaande communicatiekanalen die PBA en de afzonderlijke stakeholders tot hun beschikking hebben. We zetten

in op procescommunicatie en projectcommunicatie om het plan en de voortgang hierop onder de aandacht te houden. Om participatie te bevorderen worden er communicatietafels ingericht waar de verschillende onderdelen naar voren komen. Het regieteam van PBA en de — te werven — kwartiermakers nemen hierin het voortouw om de bedrijven en bewoners mee te nemen in de plannen en waar nodig en mogelijk het eigenaarschap te beleggen bij hen.

Van informeren naar communiceren

De binnenstad wil Arnhemmers betrekken bij het herstel. Hiertoe is een actieve persbewerking in gang gezet en verbreden en intensiveren we de inzet van social media (zie bijlage). We zetten in op procescommunicatie — hoe gaat het met de voortgang van het herstel en de plannen die hieraan ten grondslag liggen — en projectcommunicatie. Per project voegen we een aparte marketing/communicatieparagraaf toe. We gaan via de bestaande kanalen van PBA en de stakeholders nieuws maken over de afzonderlijke projecten die in gang zijn gezet.

Van betrekken naar participatie

De achterban van de stakeholders van PBA en de gemeente nemen zitting in de werkgroepen van PBA om plannen te delen en te bespreken. Het Herstelplan is nu al vast onderwerp van gesprek in de werkgroepen. Maar voor het succes is bredere participatie nodig. Daarom richten we communicatietafels in waar telkens een thema aan de orde komt. Iedereen die wil kan aansluiten en meepraten. Ook de concrete projecten die lopen komen hier aan bod. Op deze wijze willen we niet alleen betrokkenheid creëren maar ook actieve participatie bevorderen.

Placemaking en -marketing

Om participatie vorm en inhoud te geven is er een concreet marketingproject (placemaking en place-marketing!) in gang gezet (de Challenge!) die de betrokkenheid van de Arnhemmers bij de binnenstad moet vergroten en de fanbase versterkt. De challenge is uitgewerkt in een apart document.

Communicatieframe

De communicatie over het Herstelplan en de diverse projecten die in gang zijn of worden gezet, en de al bestaande projecten en plannen van PBA, moeten integraal voor het voetlicht worden gebracht. Hiertoe is het noodzakelijk om te 'ramen'. De uitingen, middelen, gesprekken moeten altijd in de context van herstel en de transitie van *place to buy* naar *place to meet* gezet worden. Hiertoe ontwikkelen we boiler plates (basisteksten) die alle stakeholder kunnen gebruiken als onderlegger voor de uitingen.

C. Financieel overzicht

Project	Trekker	Eigenaar	Financier	Budget 21	Budget 22	Budget 23
Onderzoeken (Hoofdstuk II)						
Onderzoek winkelketens in beweging	PBA	Gemeente	Gemeente/SOFA/ Inzet PBA uit Budget Herstelplan	Offerte/ Budget PBA	-	-
Onderzoek bewoners binnenstad	Gemeente	Gemeente	Gemeente	25.000	-	-

Project	Trekker	Eigenaar	Financier	Budget 21	Budget 22	Budget 23
Beleving binnenstad (Hoofdstuk III)						
Culturele Mijl/ Muurschilderingen	PBA	CNA	Herstelagenda Gem /provincie / cultuurfondsen	50.000	Eventuele uitloop	-
Culturele Mijl/ Wandelroute	PBA	Gemeente/ PBA	SOFA	10.000		
Culturele Mijl/ expositieplekken	PBA	CNA	Herstelagenda Gem /provincie	10.000	10.000	10.000
Culturele Mijl/ Kunstwerken plaatsen	Gemeente	Gemeente	Gemeente	10.000, onderzoek locaties	50.000	50.000
Regels terrassennota handhaven	Gemeente	Gemeente	Budget Handhaving	-	-	-
Terrasindeling Korenmarkt Jansplaats	PBA/ Gemeente	Gemeente	Gemeente	-		
Korenmarkt opruimen, vergroenen + entrees	Gemeente	Gemeente/ KHN	Herstelagenda Gem /provincie	50.000	50.000	
Korenmarkt vernieuwen	Gemeente	Gemeente	Gemeente/provincie	p.m.	p.m.	p.m.
Airborne, verwijzingen vanaf snelweg	PBA	Gemeente	V-Fonds/provincie	25.000	Eventuele uitloop	
Airborne, visualisatie in de stad	PBA	Gemeente	Herstelagenda Gem /V-fonds	25.000	Eventuele uitloop	
Airborne, Arnhem Tour promoten	T-VAN	Gemeente	Toerisme-T-VAN	Budget T-VAN	Budget T-VAN	Budget T-VAN
Airborne, nationale her- denking in Arnhem	burge- meester	Gemeente	Gemeente	-	-	
Rode Loper: naar Mode-/ Spijkerkwartier; visuele verbinding	PBA	Gemeente	Herstelagenda Gem	40.000	40.000	
Rode Loper: naar Mode- / Spijkerkwartier; platte- grond	PBA	Gemeente	Herstelagenda Gem /SOFA	25.000		
Rode Loper: naar Mode- / Spijkerkwartier; aanpak overlast en verloedering	Gemeente	Gemeente	Handhaving, via stadsmarinier Steenstraat?	-	-	-
Rode Loper: naar Mode- / Spijkerkwartier; plan voor meer ruimtelijke kwaliteit	Gemeente	Gemeente	Gemeente/provincie		Meerjaren investe- ringsplan gem	Meerjaren investe- ringsplan gem
Rode Loper: naar Mode- / Spijkerkwartier; aanpak parkeergarage	Gemeente	Gemeente	Herstelagenda Gem	p.m.		

Project	Trekker	Eigenaar	Financier	Budget 21	Budget 22	Budget 23
Beleving binnenstad (Hoofdstuk III)						
Rode Loper: naar museum /plan aansluiting binnenstad	Gemeente	Gemeente	Project Blauwe Golven		Meerjaren investerings-plan gem	Meerjaren investerings-plan gem
Rode Loper: naar museum /Historische kelders	Gemeente	Gemeente	Herstelagenda Gem	p.m.	p.m.	p.m.
Rode Loper: naar museum; snelle ingreep	PBA	Gemeente	Herstelagenda Gem	40.000		
Leisurefonds	PBA	Gemeente	Herstelagenda Gem	50.000	50.000	50.000
Arnhem fietsstad	Gemeente	Gemeente	Fietsplan, Herstelagenda gemeente/provincie		p.m.	p.m.
Parkeersigning	Gemeente	Gemeente	Gemeente	p.m.	p.m.	
Vermaak op straat	PBA	PBA	Gemeente/SOFA	25.000	25.000	25.000
Pilot duurzame markt	PBA	KHN/ HORA	SOFA/ Herstelagenda Gem	25.000		
Uitstraling station Velperpoort	PBA/ Gemeente	Gemeente	Project Steenstraat/ Herstelagenda Gem/Pro Rail	25.000 + p.m.	Eventuele uitloop	
Overnachtingsplekken campers	Gemeente	Gemeente	Gemeente	p.m.	p.m.	
Route CS naar binnenstad	Gemeente	Gemeente	Gemeente/provincie	Project Nieuwe Plein	Project Nieuwe Plein	Project Nieuwe Plein
Verbinden Rijn met Museum Arnhem	Gemeente	Gemeente	Gemeente/provincie		Meerjaren investeringsplan gem	Meerjaren investeringsplan gem

Project	Trekker	Eigenaar	Financier	Budget 21	Budget 22	Budget 23
Transformatie openbare ruimte, functies & vastgoed (Hoofdstuk IV)						
Gele Rijdersplein/ hotspot innovatie	PBA	VECA	Gemeente/Inzet PBA uit Budget Herstelplan	p.m./ Bud- get PBA	-	-
Gele Rijdersplein/ Aankleding + optredens	PBA		Herstelagenda Gem /provincie	40.000 + 10.000	0 + 10.000	0+10.000
Gele Rijdersplein/ Doortrekken bomenrij	Gemeente	Gemeente	Klimaatadaptatieplan binnenstad, gemeente	Budget Klimaat- adap- tatieplan	Eventuele uitloop	
Doortrekken Sint Jansbeek	Gemeente	Gemeente	Gemeente, provincie, waterschap	Meerjaren investe- rings-plan	Meerjaren investe- rings-plan	Meerjaren investe- rings-plan
Club Schuur	Club Schuur	Club Schuur	Herstelagenda Gem /SOFA/ Korting huur	10.000	10.000	10.000
Mode en Designhuis	OPA/FDFA	OPA/FDFA	Gemeente/provincie	Cultuur- budget		
Katalyseren transformatie & opruimen obstakels	PBA	Gemeente	Inzet PBA uit Budget Herstelplan	Budget PBA	Budget PBA	Budget PBA
Kinderatelier (opvang)	CCA/KHN	CCA/KHN	Gemeente/SOFA/provincie	In onderzoek	Eventuele uitloop	
Proeflokaal duurzame gastvrijheid	HORA/KHN	HORA/KHN	Herstelagenda Gem/SOFA/ provincie	In onder- zoek	Eventuele uitloop	
Presentatieruimte jonge kunstenaars	Platform Beeldende kunst	Platform Beelden-de Kunst	Herstelagenda Gem /provincie	In onderzoek	In onderzoek	In onderzoek
Stimuleren transformatie winkels tot atelierwoningen	PBA	VECA	SLAK/eigenaren / woningcorporaties/ Inzet PBA uit Budget Herstelplan	Budget PBA	Budget PBA	

Project	Trekker	Eigenaar	Financier	Budget 21	Budget 22	Budget 23
Ondernemerschap & organisatiekracht (Hoofdstuk V)						
Uitvoeren en versterken Kwartierenplan	PBA	PBA	SOFA/Gemeente	Zie hoofd- stuk VII		
OMARMEN opzetten	PBA	PBA	SOFA/Gemeente	Zie hoofd- stuk VII		
OMARMEN/modules workshops ondernemers	PBA	CCA/OKA	SOFA/Herstelagenda Gem	25.000		
OMARMEN/vervolg toekomstigbestendig retailmanagement	HAN	HAN	SOFA/Gemeente	35.000		
OMARMEN/intervisie & coaching ondernemers	HAN	HAN	SOFA/Gemeente	12.000		
BIZ VECA	VECA	VECA	VECA/Gemeente	p.m.		

Project	Trekker	Eigenaar	Financier	Budget 21	Budget 22	Budget 23
Innovatie (Hoofdstuk VI)						
Logistieke Hub Arnhem/ plan uitwerken	PBA	Groene Rijders	SOFA	p.m.		
Logistieke Hub Arnhem/ locaties vinden	Groene Rijders / Gemeente	Groene Rijders	Groene Rijders/gemeente	p.m.		
Logistieke Hub Arnhem/ ondersteunen	Groene Rijders / Gemeente	Groene Rijders	Groene Rijders/Gemeente / provincie	50.000 + 5500 per maand	Eventuele uitloop	
Faciliteren Energie Transitie Lab	PBA	Initiatief ETL	Inzet PBA uit Budget Herstelplan	Budget Herstelplan		
Organiseren challenge	PBA	PBA	Inzet uit budget PBA	Budget PBA		
Budget voor winnende ideeën	PBA	Gemeente	Herstelagenda Gem	p.m.		
Smart Retail	PBA/HAN	HAN	Gemeente/SOFA	In onder- zoek		
Smart City/smart information	PBA	PBA/VECA	Inzet uit budget PBA	p.m.		
Smart City/plan	PBA	Gemeente	SOFA/gemeente	10.000		

Project	Trekker	Eigenaar	Financier	Budget 21	Budget 22	Budget 23
Financiën, organisatie & communicatie (Hoofdstuk VII)						
Coördinator OMARMEN, Relatiebeheerder binnenstad, programma- manager, uitbreiding bestaande uren	PBA	PBA	Gemeente/provincie	49.960	181.520	76520 Met uitloop in 2023: 33.300
Vrijwilligersvergoeding kwartiermakers	PBA	PBA	Gemeente/SOFA	9000	18.000	18.000

Colofon:

Herstelplan Arnhem, Stichting Platform Binnenstad Arnhem

In opdracht van gemeente Arnhem

Voor dit document is geput uit notities van de gemeente Arnhem, Platform Binnenstad Arnhem en bijdragen elders, webinars van VECA en Platform Binnenstadsmanagement.

Tevens zijn met veel betrokkenen gesprekken gevoerd. Een greep:

Gemeente Arnhem:

Arthur Borst, Klaas van Haaften, Paul van Hoof, Astrid Keepers, Martijn te Lintelo, Coen Peelen, Esther Ruiten, Kirsten van Rij, Guus de Rijk, Heleen Sauer, Raymond Schuring, Harriët Wansink, Henk Wentink

Provincie Gelderland:

Aukje Las

Binnenstad:

Stefan van Aarle (VECA), Roland en Wolter de Bes (Café Caspar), Roy Boesveld (Willemsen Makelaars), Rik Buitelaar (Score), Carmen van Deuren (ABC Libertas), Mars van Empel (Arnhem6811), Veronique Galjé (CCA), Wiebe Gerritsma (CCA), Cecile van Hattem (DOCKS), Yvette Lambregts (La Barrique), Robin Hartogh Heys van de Lier (VECA), Hester van den Heuvel (DAAN Advocatuur Notariaat/OKA), Jan van Hooijdonk (KHN), Bert de Jong (Arnhem6811), Niels Karsens (vastgoedeigenaar), Chris Lanfing (Colliers), Armand Lüneman (Foodhall Korenmarkt), Evert den Outer (BMV), Gerard Velthuisen (PBA), Jan Peters (Score), Mark Visser (Hijink Rechtspraktijk/CCA), Lammert de Vries (Hotel Groot Warnsborn/HORA), Gerrit Weeren (Okimono), Jos Wegdam (Musiskwartier), Tom Welten (InBev), Robert Wittenberg (Dudok Groep)

Onderwijs:

Berry Engelen (HAN), Flip Houtman (HAN), Annick Olthof (ROC RijnIJssel)

Cultuur en creatieve sector:

Saskia Bak (Museum Arnhem), Marcellino van Callias (La Fam), Ferdinand Hartgers (Berends | Sebastiaan), Harro de Jong (Buro Harro), Marleen van Schie (Pinkenbiest), Eelco Schuil (Studio Kees Marcelis), Hans Verbugt (Muis/Stadstheater, CNA), Meike Verhagen (Eusebiuskerk), Anne-Marie Wolterink (Pinkenbiest)

Innovatieve sector:

Christiaan Holland (INNOVATE), René Janssen (Royal), Steven de Koster (Groene Rijders), Kirsten Kramer (Kombisol), Tom Kortbeek (Kozie), Johan van Rietschoten (Groene Rijders), Paul Ubbink (Kombisol), Hilmer Thijs (INNOVATE), Willem Vierdag (Nieuw Vertier)

Vormgeving:

Berends | Sebastiaan

Redactie:

Marian van Hooij, Berry Kessels, Sander Wind

Tekst:

Berry Kessels

**Binnenstad
Arnhem**